

MØTEDOKUMENTER

Forskningsutvalget

20.03.2013

UNIVERSITETET I BERGEN

Forskningsadministrativ avdeling

Mars 2013

Universitetets forskningsutvalg

Onsdag 20. mars 2013

09.00 – 12.00

Møterommet

Prof. Keyersgate 8

Saksliste-utkast

I. Godkjenning av innkalling og saksliste

II. Protokoll/referat fra møte 29. januar 2013

III. Orienteringer

- a. [Forskningsmeldingen](#): Lange linjer – kunnskap gir muligheter.
Meldingen omdeles i møtet
- b. Forskningslederkonferanse SV/HF
Vedlegg. Muntlig orientering
- c. Internasjonaliseringskonferansen 2013
Vedlegg. Muntlig orientering

IV. SAKER

- FU-5/13**   **Handlingsplan for forskerutdanning. Revidert kortversjon**
Saksforelegg.
Vedlegg
- FU-6/13**   **Underkjenninger av doktorgradsavhandlinger**
Saksforelegg
- FU-7/13**   **Budsjettpost for Open Access. Statusrapport fra arbeidsgruppe.**
Saksforelegg.
Notat – UB
Utkast til retningslinjer.
Vedlegg:
OA-publisering ved UiB, Publisering i hybride tidsskrifter
- FU-8/13**   **Horizon 2020**
Innledning ved prosjektleder Christoffer Lech, Forskningsrådet
Eventuelt

Universitetets forskningsutvalg

Møte 29. januar

0900-1200

Møterommet

Professor Keysergate 8

Protokoll-utkast

Til stede: Berit Rokne, Eystein Husebye, Anne Lise Fimreite, Ragna Aarli, Inger Hilde Nordhus, Lillian Helle, Lise Øvreås, Henrik von Achen, Rasmus Bakken, Siri Knapskog, Yngve Høiseth, Mathias Kaiser (SVT), Susanne Mikki (UB)

Observatører: Magne Seierslund (UST), Liv Heidi Ekre (UST), Hans-Carl Tveit (KSK)

Fra administrasjonen: Svenn-Åge Dahl, Heidi, Espedal, Ivar Lossius, Anne Beate Maurseth, Emmanuel Babatunde, Bjørn Einar Aas

I. Godkjenning av innkalling og sakliste

Godkjent

II. Protokoll/referat fra møte 7. november

Godkjent.

Prorektor orienterte om at Universitetsstyret i sin behandling av Open Access, som tidligere var behandlet i utvalget (FU-sak 19/2012), vedtok at det var ønskelig å opprette en budsjettpost for Open Access ved UiB. Forskningsdirektøren orienterte om at oppfølgingen var i gang og at Universitetsbiblioteket nå utreder nærmere hvordan støtteordningen skal etableres.

III. Orienteringer

- a. **UHR innspill til statsbudsjett 2014.** [Vedlegg](#) var utsendt med saklisten
- b. **Invitasjon til dialogmøter** om revidering av Forskningsrådets policydokument for norsk polarforskning. [Vedlegg](#) var utsendt med saklisten
- c. **Stipenddagen 2013.** [Vedlegg](#) var utsendt med saklisten
- d. **Publiseringsstøtte.** Prorektor orienterte om uttellingen for artikler med mange medforfattere og for artikler med internasjonalt samforfatterskap.
- e. **Informasjonsuke om Horizon 2020, 27.- 31. mai 2013.** Emmanuel Babatunde orienterte. Foreløpig program er tilgjengelig [her](#).
- f. **Oppslag i Nature:** [Structured Study](#). Omdelt i møtet.

IV. SAKER

FU-1/13

Forskningsdagene 2013

Kommunikasjonsrådgiver Åshild Nylund orienterte. Årets hovedtema er "Hav og vann". Festivalen vil finne sted i tidsrommet 20.-29. september og vil bl.a. omfatte Forskningstorg på Festplassen, Forsker UNG for elever i videregående skole og Forsker Grand Prix.

Mer om Forskningsdagene er tilgjengelig [her](#).

FU-2/13

NFRs program for Fri prosjektstøtte (FRIPRO) 2010-2013.

[Saksforelegg](#) var utsendt med sakslisten.

Utvalget uttrykte bekymring over NFRs svake satsing på grunnforskning og frie midler. Mange søknader med topp faglig evaluering (karakter 6 og 7) får i dag ikke støtte, og ordningen bør derfor styrkes.

Professor Arnt Fløysand (FRISAM) og professor Anne Gro Veia Salvanes (FRIMEDBIO), som var invitert til møtet, påpekte at norske ERC-søknader som var gått videre til annen runde men som ikke fikk bevilgning, fikk 75 % av sine omsøkte beløp dekket av NFRs midler til frie prosjekter. Dette medførte at rammen som var til disposisjon for vanlige FRIPRO-søknader ble redusert. En positiv sideeffekt av NFRs ordning med finansiering av ERC-søknader som går til andre runde, men som ikke oppnår bevilgning, er at den kan øke antall søknader fra norske institusjoner til ERC.

Det ble videre påpekt at andre programmer enn FRIPRO kan finansiere stipendiat- og post. doc.-stillinger, og at de også har vesentlige grunnforskningselementer i seg. Dette er programmer som gjennomgående har en vesentlig høyere tilslagsprosent enn FRIPRO.

Utvalget tok saksforelegget og debatten til orientering.

FU-3/13

Karriereveiledning for ph.d.-kandidater

[Saksforelegg](#) var utsendt med sakslisten.

Utvalget diskuterte saken og det ble vist til en rekke eksempler ved fakulteter og institutter på nyttige tiltak for ph.d.-kandidatene, blant annet kontakt med potensielle arbeidsgivere der også kandidatene selv var aktive. Det var enighet om å arbeide for å styrke kandidatenes karrieremuligheter utenfor akademia.

Det ble vist til at enkelte fakultet har en stor andel utenlandske kandidater som drar tilbake til sine hjemland eller andre land etter disputas. Vi har lite systematisk kunnskap om hvordan disse gjør det i arbeidsmarkedet. En eventuell ny kandidatundersøkelse bør derfor inkludere UiBs kandidater i utlandet.

Det ble uttrykt ønske om at fakultetene arbeider for økt synliggjøring av ph.d. kandidatene. Med tanke på nye innspill til UiBs eget arbeid med karriereveiledning vil en representant fra Vitae blir invitert til neste møte i utvalget. Vitae er: *“the UK organisation championing the personal, professional and career development of doctoral researchers and research staff in higher education institutions and research institutes.”*

FU-4/13

Kriterier for forskerskoler ved UiB

[Saksforelegg](#) var utsendt med sakslisten. Utvalget sluttet seg til følgende overordnede mål og kriterier for etablering av forskerskoler ved UiB:

Overordnede mål

- å sikre at forskerskolene gir faglig merverdi for forskerutdanningen.
- å ivareta de ulike disiplinenes og fagmiljøenes frihet i forhold til hvordan forskerskolene skal etableres og drives.
- å ivareta mangfoldet i organiseringen av forskerskolene deriblant fleksibilitet i forhold til ulike organiseringsformer.
- Fakultetene skal ha til oppgave å sikre at kvaliteten på forskerskolene blir ivaretatt og fungere som instans for godkjenning av forskerskolene.

Kriterier

- Forskerskolens aktiviteter bør skje innenfor rammen av ph.d.-reglementet og være forankret i institusjonens forskerutdanning hva angår opplæringsdelen og krav om læringsutbytte.
- Opptak til forskerskolene og forskerskolenes aktivitet bør foregå innenfor rammene av det ordinære doktorgradsprogrammet, hvilket innebærer at det er en forutsetning at man er tatt opp på doktorgradsprogrammet for å kunne delta i en forskerskole.
- Forskerskolene bør være et supplement til forskerutdanningene.
- Forskerskolene bør være knyttet til dokumenterte sterke forskningsmiljø.
- Forskerskolene bør ha en faglig profil med egne kurstilbud. Forskerskolene må ha et faglig program som er forutsigelig og realistisk, herunder plan for samlinger og møter (minimum én gang i semesteret).
- Forskerskolene har til oppgave å ivareta og utvikle en støttende kultur rundt deltakerne og tilrettelegge for god faglig utvikling gjennom tett samspill mellom kandidat og veileder.
- Forskerskolene bør være internasjonalt orientert, med utstrakt bruk av innbudte forelesere.
- Forskerskolene bør ha et minimumsomfang med antall studenter og størrelse på forskningsmiljøet som er involvert. Forskerskolen bør til enhver tid omfatte minimum 15-20 ph.d-kandidater.
- Der det er hensiktsmessig skal forskerskolen kunne være en ressurs for samarbeid med næringsliv og instituttsektor.
- Forskerskolene bør ha en forutsigbar finansieringsmodell for flerårig drift.

Eventuelt

Prorektor var blitt orientert om at det ved enkelte fakultet var fremmet et ønske om å flytte tidspunktet for ph.d. kandidatens prøveforelesning, slik at de ble lengre tid mellom prøveforelesning og disputas. Spørsmålet har ikke vært diskutert ved fakultetene og utvalget så ingen behov for å endre nåværende praksis.

SIUs INTERNASJONALISERINGSKONFERANSE 6-7. MARS 2013

6. MARS

09:00 – 10:00 Kaffe/te og registrering

10:00 – 11:00 Konferansier: Christian Strand

Velkommen

Direktør Alf Rasmussen, Senter for internasjonalisering av utdanning

Rektor Sigmund Grønmo, Universitetet i Bergen

Åpning av Internasjonaliseringskonferansen 2013

H.K.H. Kronprins Haakon

Kunnskapsminister Kristin Halvorsen: Internasjonalisering og kvalitet i utdanningen

11:00 – 12:00 **Internasjonalisering som samfunnsoppdrag:**

Professor Victor D. Norman, Norges Handelshøyskole: [Global økonomi og internasjonal utdanning](#)

Viserektor for utdanning, Kuvvet Atakan, Universitetet i Bergen: [Internasjonalisering av høyere utdanning og institusjonenes ansvar for samfunnsbyggingen og for den demokratiske dannelsen](#)

12:00 – 12:15 Utdeling av ECTS Label og DS Label for 2012

Kunnskapsminister Kristin Halvorsen

12:15 – 13:15 Lunsj

13:15 – 13:30 Avdelingsdirektør Kristin Solheim, SIU: Hvorfor velger internasjonale studenter Norge? Lansering av Omdømmeundersøkelsen 2012

13:30 – 14:30 **Global perspectives on internationalisation and quality**

Dr Agneta Bladh, member of EU's High Level Group on Modernisation of Higher Education: [Internationalisation and modernisation of higher education in Europe](#)

Secretary General Eva Egron-Polak, International Association of Universities: Rethinking internationalisation – quality and diversity

Professor Peter Maassen, University of Oslo: [A research perspective on internationalisation and quality](#)

14:30 – 15:00 Norske perspektiver på internasjonalisering og kvalitet

Avdelingsdirektør Ole-Jacob Skodvin, Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT):
Hvilken reell betydning har internasjonalisering i NOKUTs arbeid med kvalitet i høyere utdanning?

Rektor Steinar Nebb, Høgskolen i Nord-Trøndelag: Internasjonalisering og kvalitet – resultater av arbeidet i UHRs utdanningsutvalg

15:00 – 15:45 Kaffepause

15:45 – 16:45 Rundebord: Slik hever internasjonalisering kvaliteten i utdanningen

Med utgangspunkt i forskjellige institusjonsprofiler, møtes ledere fra tre utdanningsinstitusjoner og en representant for studentene for diskutere hvordan internasjonalisering bidrar til å heve kvaliteten på utdanningen, og hva som må til for at denne visjonen skal realiseres i enda større grad enn det som er tilfelle i dag.

Rektor Jan I. Haaland, Norges Handelshøyskole, leder av Universitets- og høgskolerådet

Rektor Marit Boyesen, Universitetet i Stavanger

Prorektor Bjørg Kristin Selvik, Høgskolen i Bergen

Internasjonalt ansvarlig Erin Nordal, Norsk studentorganisasjon

16:45 – 17:00 Avslutning/oppsummering

Professor Doris Jorde, styreleder SIU

7. MARS

1 Spor 1: Strategi og internasjonalisering

I spor 1 er vi opptatt av den rollen institusjonens strategier har i arbeidet med internasjonalisering av utdanningen. I tillegg til en generell diskusjon om hvordan norske institusjoner bruker strategier for internasjonalisering, vil oppmerksomheten rettes mot utformingen av strategier for internasjonalisering og hvordan institusjonene best kan implementere de strategiske valgene som er gjort. Sporet er relevant for alle som er involvert i arbeidet med utforming eller gjennomføring av strategier for internasjonalisering ved institusjonene.

2 Rom: Auditorium 1

09:00 – 10:30 **ØKT 1 - Hva betyr strategier for internasjonaliseringsarbeidet ved norske institusjoner?**

Seniorrådgiver Dag Stenvoll, SIU og seniorrådgiver Margrete Sjøvik, SIU: Internasjonal profil? - strategier for internasjonalisering ved høyere utdanningsinstitusjoner

Professor Tor Halvorsen, Universitetet i Bergen: Strategienes rolle i internasjonaliseringsarbeidet

Ordstyrer: Internasjonal koordinator Nina Sindre, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

10:30 – 11:15 Kaffepause

11:15 – 12:45 **ØKT 2 - Strategiprosessen – nasjonale prioriteringer, ledelsens valg, og fagmiljøenes interesser**

Prorektor Inga Bostad, Universitetet i Oslo: Strategiarbeidet ved Universitetet i Oslo

Rektor Sveinung Eikeland, Høgskolen i Finnmark: Hva har Norges Nordområdesatsing betydd for Høgskolen i Finnmark?

Prorektor Kåre Sandvik, Høgskolen i Buskerud: Strategiplan 2011-2020. For kvalitet, konkurransedyktighet og en sterkere institusjon

Ordstyrer: Studiedirektør Ole Jørgen Torp, Universitetet for miljø- og biovitenskap

12:45 – 14:00 Lunsj

14:00 – 15:30 **ØKT 3 - Å implementere strategien – fra teori til praksis**

Viserektor Astri Andresen, Universitetet i Bergen: Strategisk rekruttering av internasjonale studenter

Prorektor Berit Kjeldstad, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet: Hvordan oppnå en systematisk kobling av utdanning, forskning og innovasjon i internasjonale partnerskap?

Forsker Nicoline Frölich, Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning :
Med forskerblikk på strategiarbeidet

Ordstyrer: Studiedirektør Ole Jørgen Torp, Universitetet for miljø- og biovitenskap

3 Spor 2 - Kvalitet i institusjonssamarbeid og mobilitet

Spor 2 omhandler ulike elementer og tiltak som kan bidra til å styrke kvaliteten på internasjonalt institusjonssamarbeid: tettere kobling mellom forskning og utdanning, mobilitet knyttet til eksisterende faglig samarbeid, og utvikling av fellesgrader. I tillegg er det ønskelig med en tettere kobling mellom utdanning og arbeidsliv, også knyttet til internasjonalt samarbeid. Hvordan får vi til disse koblingene? Hva er eventuelle hindringer for å lykkes? Hvordan skapes synergieffekter og økt kvalitet i både forskning og utdanning?

Rom: Auditorium 2

09:00 – 10:30 ØKT 1 - Internasjonalt forsknings- og utdanningssamarbeid – hvordan få til de gode koblingene mellom faglig samarbeid og mobilitet?

Avdelingsdirektør Bjørn Tore Kjellemo, Norges forskningsråd, og seniorrådgiver Arne Haugen, SIU: Samarbeidsformer og virkemidler for kobling mellom forskning og utdanning.

Professor og instituttleder Gunn Mangerud, Universitetet i Bergen: Målrettet mobilitet.

Professor Jøran I Moen, Universitetet i Oslo: Sett rakettfart på samarbeidet!

Ordstyrer: FoU-rådgiver og professor Johann Roppen, Høgskolen i Volda

10:30 – 11:15

Kaffepause

11:15 – 12:45 ØKT 2 - Fellesgrader som virkemiddel for gjensidig økt kvalitet i utdanningstilbudene

Seniorrådgiver Lene Oftedal, Kunnskapsdepartementet: Fellesgrader som strategisk virkemiddel i norsk internasjonaliseringspolitikk

Seniorrådgiver Frank Moe, SIU: Erfaringer og utfordringer i arbeidet med fellesgrader.

Professor Ragnar Andreas Audunson, Høgskolen i Oslo og Akershus: Erasmus Mundus-fellesgrad i bibliotekfag.

Ordstyrer: Seksjonsleder Andreas Holm Bakke, Universitetet i Tromsø

12:45 – 14:00

Lunsj

14:00 – 15:30 ØKT 3 - Utdanning, arbeidsliv og internasjonalisering

Internasjonal direktør Torben Bundgaard Vad, Damvad: Lansering av undersøkelsen Integrating Global Talent Norge – hvordan tar det norske arbeidsmarkedet imot internasjonale kandidater fra våre universiteter og høyskoler?

Leder for prosjektutvikling og internasjonale relasjoner Solveig Holm, Bergen næringsråd:
Næringslivets strategier for å tiltrekke seg internasjonale avgangsstudenter

Internasjonal koordinator Siv Aardal, Bergen Arkitekthøgskole: Praksismobilitet som bro mellom utdanning og arbeidsliv?

Ordstyrer: Studieleder Tine Viveka Westerberg, Høgskolen i Vestfold

4 Spor 3: Trender, regioner og virkemidler

I spor 3 ser vi nærmere på interessante utviklingstrekk i internasjonalisering av utdanning, hva gjelder land, regioner og virkemidler. Målet er å gi deltakerne ny kunnskap om ulike land og ordninger, samt en mulighet til å diskutere hva de ulike elementene har å si for utviklingen i Norge.

Rom: Auditorium 3

09:00 – 10:30

ØKT 1 - Europe 2020 and Erasmus for All

Policy officer Filip van Depoele, DG Education and Culture, European Commission: Europe 2020 and Erasmus for All – what, when and how?

Counsellor for education Harald Nybølet, the Norwegian mission to the EU: Norwegian approaches to Erasmus for All

Head of department Vidar Pedersen, SIU: Implementing Erasmus for All – implications and opportunities for Norwegian HE institutions

Chair: Assistant professor Åse Mørkeset, Ålesund University College

10:30 – 11:15

Kaffepause

11:15 – 12:45

ØKT 2 - EØS og Norden – sentrale arenaer for norske institusjoner

Seniorrådgiver Tom Tjomsland, Utenriksdepartementet: EØS-ordningens politiske betydning og videre utvikling

Seniorrådgiver Veena Gill, SIU: Muligheter for norske institusjoner i EØS-ordningen

Seniorrådgiver Monica Backlund, Nordisk ministerråd: Norden som kunnskapsregion – strategier og virkemidler.

Avdelingsdirektør Vidar Pedersen, SIU: Konkrete muligheter i nordisk utdannings samarbeid

Ordstyrer: Prodekan Ove Kvammen, Høgskolen i Bergen

12:45 – 14:00

Lunsj

14:00 – 15:30

ØKT 3 - Globale partnerskap i startgropen

Avdelingsdirektør Gro Tjore, SIU: Satsningsområder og virkemidler for globale partnerskap

Førstelektor Åsta Birkeland, Høgskolen i Bergen: Utdanningssamarbeid med Kina.
Førskolelærerutdanningen som eksempel.

Seniorrådgiver Jon Gunnar Simonsen, SIU: Studentmobilitet med Brasil – Science without Borders og andre muligheter

Professor Kiron Wisvanath, University of Nordland: Best practice in higher education collaboration with India

Ordstyrer: Avdelingsdirektør Gro Tjore, SIU

Program for forskningsledere SV/HF, UiB 2013

Modul 1: Eksternfinansierte forskningsprosjekter – fra idé til realisering

Program:

11 mars

- 07. 30** Oppmøte Bergen Togstasjon
- 07.58 – 09.07** Avreise fra Bergen med tog – Ankomst Voss
- 09.45 - 10.15** Velkommen – prodekan Anne Lise Fimreite (SV)
- 10.15 – 10.45** Hvordan bygge opp forskningsaktivitet med ekstern finansiering, professor Edvard Hviding, Institutt for sosialantropologi (SV)
- 10.45 – 11.15** Fra idé til prosjekt! professor Kjersti Fløttum, Institutt for fremmedspråk (HF)
- 11.15 – 11.30** *PAUSE*
- 11.30- 12.00** Gruppesamtaler
- 12.00 - 13.00** *LUNSJ*
- 13.00 – 13.30** Forskerkarriere, internasjonalisering og forskningsstrategi, rådgiver Sumathi S. Håvik (FA)
- 13.30 – 14.15** Hvilke muligheter har samfunnsvitere og humanister til å delta i ulike forskningsprogrammer? Tom Espen Møller, Directorate-General for Research and Innovation, Unit: Social Sciences and Humanities
- 14.15 – 14.35** Fra ide til ferdig prosjekt: Hvordan alt henger sammen – seniorrådgiver Emmanuel Babatunde (FA)
- 14.35 – 14.55** *PAUSE*
- 14.55 – 15.30** Erfaringer fra NFR programstyre – om evalueringsprosessen, professor Steinar Vagstad, Institutt for økonomi (SV)
- 15.30– 15.40** Oppstart av gruppearbeid, rådgiver Sumathi S. Håvik (FA)
- 15.40 – 16.40** Arbeid i grupper
- Tema 1 - En søknad sett med evaluators øyne, NFR case
- Tema 2 – «One page project proposal», EU case
- To grupper på hvert tema.

12 mars

09.00 – 10.30   Arbeid i grupper fortsetter

10.30 – 10.45   *PAUSE*

10.45 – 11.45   Presentasjon og diskusjon av gruppearbeid. Seniorrådgiver Emmanuel Babatunde (FA)

11.45 – 12.15   Planlegge søknadsprosessen, assisterende fakultetsdirektører Sonja Dyrkorn (HF) og Kari Fuglseth (SV)

12.15 - 13.15   *LUNCH*

13.15 – 14.15   Kontrakten som et verktøy for prosjektleder, underdirektør Inger Gjesdahl og rådgiver Liv Grethe Gudmundsen (FA)

14:15 – 15:00   Oppsummering og veien videre. Presentasjon av modul 2

- Kort om H2020 og JPI tematiske satsninger. FAs oppfølging av deltakerne i etterkant av forskningslederprogrammet. Rådgiver Emmanuel Babatunde (FA)
- Presentasjon av modul 2, assisterende fakultetsdirektør Sonja Dyrkorn (HF)

15.35   Retur tog til Bergen

Arkivkode:

FU-sak: 5/13

Sak nr.:

Møte: 20.03.13

HANDLINGSPLANEN – REVISJON AV KORTVERSJONEN

Bakgrunn

I 2008 kom høringsutkastet Fra livsverk til karrierestart – handlingsplan for forskerutdanning ved UiB 2008-2015. Høringsutkastet var et resultat av at et utvalg i lengre tid hadde arbeidet med å tilrettelegge for en mer helhetlig og fremdriftsrettet forskerutdanning, og på denne måten bidra til å videreutvikle UiB som et internasjonalt anerkjent forskningsuniversitet. I forlengelse av dette høringsutkastet ble det utarbeidet en kortversjon av handlingsplanen. Siden 2008 har denne vært et viktig styringsredskap for å styrke kvaliteten på forskerutdanningen i både administrative og faglige enheter ved UiB. Utviklingen har vært positiv på en rekke områder.

I 2013 er det flere ph.d.-kandidater enn det var i 2008, gjennomstrømningstiden går ned og det er flere disputaser. I 2012 kreerte UiB 251 doktorer! Forskerutdanningen har strukturelt og innholdsmessig endret seg betraktelig i løpet av den perioden handlingsplanen har vært i virksomhet. Mange av målene i handlingsplanen er nådd, noen gjenstår å innfri, noen rammebetingelser har endret seg. Flere internasjonale prosesser, særlig i EU, har rettet fokus på forskerutdanningen. I 2010 kom Salzburg II anbefalingene som en oppfølger til Salzburg-prinsippene fra 2005 som etablerte basisen for reformene i ph.d.-utdanningene i Europa. I 2011 fikk UiB en ny strategisk plan som formulerer universitetets overordnede målsetninger frem til 2015. Dette er noe av bakgrunnen for at denne brosjyren nå er revidert.

Revisjonen bygger på høringsutkastet og er disponert i forhold til de åtte innsatsområdene som er definert der. Denne revisjonen forsøker å fange opp det som er gjort i den perioden handlingsplanen har vært virksom og fremhever planlagte tiltak for å realisere det som gjenstår. Revisjonen tar sikte på å tydeliggjøre hvilke handlinger/tiltak som skal iverksettes for å nå UiBs strategiske mål i forhold til forskerutdanningene frem til 2015.

Utkastet til den reviderte versjonen legges med dette frem til drøfting.

Vedlegg:

Handlingsplanen – revisjon av kortversjon - utkast

Lenker : [Handlingsplan for forskerutdanning](#)
[Handlingsplan for forskerutdanning - Innstilling og høringsutkast](#)

Utkast

1) Forord v/ rektor og direktør

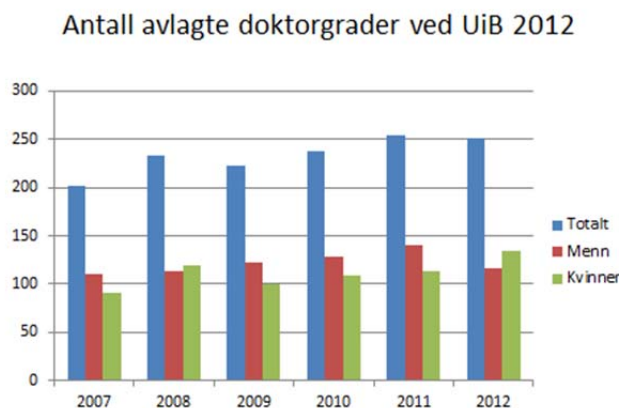
2) Historikk

I 2008 fikk UiB en handlingsplan for forskerutdanning. Handlingsplanen var et resultat av at et utvalg i lengre tid hadde arbeidet med å tilrettelegge for en mer helhetlig og fremdriftsrettet forskerutdanning, og på denne måten bidra til å videreutvikle UiB som et internasjonalt anerkjent forskningsuniversitet. Siden 2008 har handlingsplanen vært et viktig styringsredskap for å styrke kvaliteten på forskerutdanningen i både administrative og faglige enheter ved UiB. Mye har skjedd siden den gang.

I 2013 er det flere ph.d.-kandidater enn det var i 2008, gjennomstrømningstiden går ned og det er flere disputaser. I 2012 kreerte UiB 251 doktorer! Forskerutdanningen har strukturelt og innholdsmessig endret seg betraktelig i løpet av denne perioden handlingsplanen har vært i virksomhet. Dette er en viktig forutsetning for å kunne heve kvaliteten. Mange av målene i handlingsplanen er nådd, noen gjenstår å innfri, noen rammebetingelser har endret seg. Flere internasjonale prosesser, særlig i EU, har rettet fokus på forskerutdanningen. I 2010 kom Salzburg II anbefalingene som en oppfølger til Salzburg-prinsippene fra 2005 som etablerte basisen for reformene i ph.d.-utdanningene i Europa. 2011 fikk UiB en ny strategisk plan som formulerer universitetets overordnede målsetninger frem til 2015. Dette er noe av bakgrunnen for at handlingsplanen nå kommer i revidert utgave. Denne revisjonen vil tydeliggjøre hvilke handlinger/tiltak som skal iverksettes for å nå UiBs strategiske mål i forhold til forskerutdanningene.

3) Statistikk – om forskerutdanningen ved UiB

a. 2007-2012

4) *Overordnede mål for forskerutdanningen.*

UiB tar mål av seg å være et internasjonalt synlig forskningsuniversitet. Dette gjelder også forskerutdanningen. UiB slutter seg til Salzburg-prinsippene I og II fra 2005 og 2010 som ble etablert som grunnlag for reformene i doktorgradsutdanningene i Europa. Her understrekes det at hovedinnholdet i en .d-utdanning skal være å fremme kunnskap gjennom original forskning.

Om forskerutdanningen står det i UiBs strategiplan fra 2011 blant annet at «Universitetet har lykket med å fornye og styrke kvaliteten i forskerutdanningen og skal fortsette å videreutvikle denne i tråd med doktorgradsopplæringen internasjonalt». Et hovedprinsipp i strategiplanen er at kandidatene skal knyttes til aktive forskningsmiljø og delta i lokale, nasjonale og internasjonale forskerskoler. Strategiplanen sier at universitetet i Bergen har som hovedmål for forskerutdanningen: å ha og fremme forskerutdanning av høy kvalitet med tett kobling til forskningen i grunnmiljøene. For å nå dette hovedmålet prioriteres det:

- å styrke kvaliteten i forskerutdanningen i tråd med internasjonale standarder for doktorgradsprogrammer
- å sikre at forskerutdanningen vektlegger universitetets verdigrunnlag og bidrar til selvstendig og kritisk refleksjon
- å utvikle og styrke forskerutdanningen innenfor tematisk tverrgående felt som er av betydning for å møte globale utfordringer
- å sikre at doktorgradsarbeidet kan ferdigstilles på normert tid
- å evaluere og videreutvikle forskerskolene
- å tilrettelegge for og synliggjøre ulike karriereveier for forskere og doktores kompetanse for forskning og høyere utdanning i samfunnet
- å synliggjøre vilkårene for doktorgradskandidater i Norge som fortrinn internasjonalt.

5) *Innsatsområder*

I 2008 ble det definert 8 innsatsområder for forskningsutdanningen ved Universitetet i Bergen:

- Dimensjonering og rammebetingelser
- Rekruttering, informasjon og karriereløp
- Veiledningsmiljø og forskerskoler
- Tverrinstitusjonelt samarbeid
- Internasjonalisering
- Opplæringsdelen og forskerutdanningskurs
- Administrasjon og rapportering
- Ph.d.- reglementet

Alle innsatsområdene krever langsiktige og kontinuerlig oppmerksomhet fra både faglige og administrative ansatte. Innsatsområdene peker på behovet for å iverksette nye systemer og rutiner for forskerutdanningen.

I 2013 er flere av disse tiltakene satt ut i livet. Dette gjelder blant annet: årlig elektronisk fremdriftsrapportering, midtveisevaluering av samtlige kandidater, ph.d.-håndbok med oversikt over alle rettigheter og plikter knyttet til ph.d.-statusen.

Frem til 2015 vil UiB følge opp og iverksette følgende tiltak for ytterligere å bedre forskerutdanningen:

- *Dimensjonering og rammebetingelser*

UiB vil bestrebe seg på å dimensjonere ph.d.-utdanningen i forhold til det behovet det til enhver tid er for denne kompetansen både i og utenfor academia. Damvad-rapporten fra 2012, *Nye muligheter på arbeidsmarkedet*, som er en undersøkelse over UiBs kandidater på arbeidsmarkedet, viser at ph.d.-kandidater i stor grad blir ansatt i den sektoren de forventer, men at flere blir ansatt utenfor academia. Denne tendensen vil fortsette, og det er viktig at UiB kontinuerlig tilpasser seg den aktuelle situasjonen. I den nærmeste fremtid vil andelen av UiBs doktorgradskandidater som arbeider utenfor academia, enten i privat eller offentlig sektor øke.

○ **GJENNOMFØRTE TILTAK:**

- Læringsutbyttebeskrivelser for doktorgraden er vedtatt og er lett tilgjengelig på UiBs nettsider.
- UiB har i dag økt fokus på *transferable skills* og oppfordrer kandidatene til å gjennomføre kurs i generisk og generell kompetanse.

○ **FØLGENDE TILTAK SKAL IVERKSETTES:**

- Verdien av en doktorgrad skal *synliggjøres* for å gjøre ph.d.-kandidatene attraktive på et arbeidsmarked.
- Alle kandidater skal få anledning til å melde seg inn som UiB alumni.
- Sørge for at kandidatene har en samlet utdanningsplan for sin doktorgradsperiode hvor generell kompetanse inngår.
- Prioritere eksternt finansierte prosjekter som inkluderer yngre forskere.

- *Rekruttering, informasjon og karriereløp*

- Det er viktig å motivere dyktige studenter til å søke seg til forskerutdanning. God profilering av forskerutdanningen er i denne sammenhengen avgjørende. Informasjon om forskerutdanningen skal være tilgjengelig i UiBs informasjonsmateriell. Univeristetet står overfor to hovedutfordringer når det gjelder rekruttering til forskerutdanningen: På den ene siden en stor andel internasjonale kandidater i

naturvitenskapelige fag og på den andre siden en overveiende stor andel lokale kandidater i humanistiske og samfunnsvitenskapelige fag. Begge utfordringene krever gode rutiner for å kunne identifisere de beste søkerne: for å kunne kvalitetssikre utdanningen til utenlandske søkere og for å hindre «innavl» i det lokale miljøet. Det er et mål å oppnå åpenhet og tydelighet i alle ledd i forskerutdanningen, også i rekrutteringen.

○ **GJENNOMFØRTE TILTAK:**

- UiB har underskrevet *European Charter for Researchers and the Code of Conduct for the Recruitment of Researchers* som innebærer at alle vitenskapelige stillinger skal lyses ut internasjonalt.
- Kvalifikasjonsrammeverket er implementert og tydeliggjør hvilken kompetanse en ph.d.-kandidat skal inneha etter endt doktorgrad.
- Felles mal på nettsidene om forskerutdanning og forskerskolene er utarbeidet

○ **FØLGENDE TILTAK SKAL IVERKSETTES:**

- Tilby kandidatene samtale om karriereplanlegging.
- Innføre forsøksordning for studieløp med smidigere overgang fra master- og profesjonsstudier til ph.d.-utdanningen, for eksempel etter modell fra forskerlinjen for medisin- og odontologistudiet.

- *Veiledningsmiljø og forskerskoler*

- Å komme inn i et godt forskningsmiljø er en avgjørende suksessfaktor for forskerutdanningen både når det gjelder kvalitet og gjennomstrømning på avhandlingene.

○ **GJENNOMFØRTE TILTAK:**

- Ph.d.-kandidatene blir nå i hovedregel tilbudt minst to veiledere og tilknytning til forskergruppe/-skole.
- Forskerskolene ved UiB er kartlagt og evaluert.
- Det er utarbeidet kriterier for etablering og drift av forskerskoler. Dette skal sikre kvalitetene på forskerskolene, deres relevans for kandidatene og deres forutsigbarhet.
- UiB har gjennomført veiledningskurs som en pilotordning.
- Det foreligger nå oppdaterte etiske retningslinjer for forholdet mellom kandidat og veileder.

○ **FØLGENDE TILTAK SKAL IVERKSETTES:**

- UiB vil fortsette å styrke tilbudet om kompetanseutviklingen for veiledere.
- En mentorordning for nye veiledere vil bli opprettet.

- *Opplæringsdel og forskerutdanningskurs*

- Det er viktig at ph.d.-kandidatene ved UiB blir tilbudt relevante kurs og seminarer som gjør dem til akademiske, attraktive og allsidige kandidater for videre forskerkarriere både i og utenfor universitetet. Videre er det avgjørende at opplæringsdelen gjør kandidatene til bedre forskere og kan gjøre seg gjeldende i forskningsfronten innenfor sitt spesifikke felt.
- **GJENNOMFØRTE TILTAK:**
  - Det finnes nå en felles mal for nettinformasjon om forskerutdanning og forskerskoler
- **FØLGENDE TILTAK SKAL IVERKSETTES:**
  - Fortsette å synliggjøre hvilke forskerutdanningskurs, spesifikke, generelle og generiske, som blir tilbudt lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

- *Tverrinstitusjonelt samarbeid*

- Tverrinstitusjonelt samarbeid er en måte å synliggjøre UiBs virksomhet mot andre aktører i samfunnet – nasjonalt og internasjonalt. UiB har utstrakt samarbeid om forskerutdanningen med helseforetak, instituttsektor og næringslivet, særlig på Vestlandet. Det er viktig med god kontakt mellom fagmiljøene ved UiB og hos samarbeidspartnerne og en felles forståelse for kvalitet i forskerutdanningen.
- **GJENNOMFØRTE TILTAK:**
  - Etablering av et samordningsforum hvor UiB inviterer til møter med de eksterne samarbeidspartnerne for å diskutere spørsmål knyttet til forskerutdanningen.
- **FØLGENDE TILTAK SKAL IVERKSETTES:**
  - Gjennomgå avtaleverket for å tydeliggjøre partenes plikter og rettigheter i et ph.d.-samarbeid.
  - Tilrettelegge for kandidater med annen arbeidsgiver og arbeidssted enn UiB å avtale perioder med forskningsopphold i UiBs forskningsmiljø.
  - Utnytte potensiale for veiledning av ph.d.-kandidater i samarbeidet med de eksterne institusjonene.

- Øke antallet kandidater finansiert gjennom Norges Forskningsråds ordning med nærings-ph.d. ved UiB.
- Tilsette flere i veiledere II-stillinger fra næringsliv og insituttsektor.

- *Administrasjon og rapportering*

- Kvaliteten i ph.d.-utdanningen er avhengig av god systematikk som oppfattes som relevant av alle parter. God administrasjon og gode rutiner er avgjørende for å kunne støtte opp under den faglige aktiviteten og for institusjonell oppfølging av forskerutdanningen. UiB har i dag gode rutiner for å følge ph.d.-kandidatene fra oppstart til avsluttet disputas.
- **GJENNOMFØRTE TILTAK:**
  - For å sikre en helhetlig kursadministrasjon og arkivering registreres nå alle kurs på ph.d.-nivå i studentdatabasen FS. Kandidatene får tilgang til denne informasjonen via Studentweb. I Studentweb kan kandidatene også administrere sin egen studieplan.
  - Elektronisk fremdriftsrapport gjennomføres årlig og gir en viktig oversikt over ph.d.-porteføljen ved UiB samt muligheter til å følge opp enkeltkandidater med særlige behov
  - Ph.d.-håndbok er tilgjengelig for alle nye ph.d.-kandidater ved UiB
  - Midtveisevaluering
- **FØLGENDE TILTAK SKAL IVERKSETTES:**
  - Synliggjøring av aktiviteter på tvers av de ulike fakultetenes forskerutdanning
  - Tilrettelegge for ytterligere tverrfaglighet, særlig den tverrfakultære.
  - Registrere kandidatenes utenlandsopphold gjennom fremdriftsrapporten
  - For kandidater som ikke fullfører innen fastsatt tid skal det etableres en ordning for slutføring innen ett år etter at finansieringsperioden er over.

- *Internasjonalisering*

- Internasjonalisering er en overordnet målsetting for UiB og internasjonaliseringsarbeidet skal innlemmes i alle nivå for forskerutdanningen.
- **Gjennomførte tiltak:**

- En arbeidsgruppe har vært nedsatt for å utvikle retningslinjer for fellesgrader og co-tuteller.
  - Det er laget en mal for inngåelse av co-tutelle-avtaler og disse er nå blitt mer formalisert og enklere å inngå.
  - Ph.d.-kandidatene oppfordres i dag til lengre utenlandsopphold gjennom sine forskningsmiljø.
  - UiB har arrangert mobilitetsdag i samarbeid med Norges Forskningsråd for å informere om ulike muligheter for forskningsopphold i utlandet.
  - UiB deltar i FRINDOC, Framework for the Internationalisation of Doctoral Education, finansiert av European University Association, for å kartlegge forskerutdanningenes internasjonale profil.
  - Bergen Summer Research School er en del av UiBs satsning på internasjonalisering hjemme.
- **FØLGENDE TILTAK SKAL IVERKSETTES:**
- Videreføre arbeidet med fellesgrader. Det bør være et mål at UiB utvikler felles doktorgradsprogrammer med utenlandske institusjoner.
  - Tilrettelegge i utdanningsplanen for at alle ph.d.-kandidater kan ha ett lengre utenlandsopphold tidlig i doktorgradsperioden .
  - Øke antallet ph.d.-kandidater finansiert av europeiske eller andre internasjonale institusjoner.
  - Synliggjøre ytterligere graden av den internasjonalisering som foregår hjemme.
  - Utarbeide et system for å registrere doktorgradskandidatenes utenlandsopphold.

- *Ph.d. reglement*

- Nytt ph.d. -reglement ferdigstilles i løpet av våren 2013. Dette skal reflektere de endringene som har skjedd siden forrige reglement ble vedtatt av universitetets styre
- (skrive noe om innholdet her? Hva som er hovedmålet, intensjonen etc med det nye reglementet?) (fra Marianne Seim)

6) Linker til sentrale dokumenter og nettsteder

- a. Nifu-rapporten: PhD education in a knowledge society
<http://www.nifu.no/Norway/Publications/2012/Rapport%2025-2012.pdf>

- b. Damvad-rapporten
<http://www.uib.no/filearchive/nye-muligheter-pa-arbeidsmarket-for-doktorgradskandidater-endelig-190612.pdf>
  - c. UiB strategi-plan
<http://www.uib.no/ledelsen/planer-og-dokumenter/planer>
  - d. Kartlegging av forskerskolene og evaluering av forskerskoleordningen
  - e. http://www.uib.no/filearchive/8520-forskerskoler-rapport-mai-2011_1.pdf
  - f. Kvalifikasjonsrammeverket
<http://www.uib.no/phd/phd-ved-uib/krav-til-laeringsutbytte>
- 7) **Blurbs** fra sentrale personer om behovet for en handlingsplan/ eller om viktigheten av en forskerutdanning??
- a. PhD – alumni → spørre fakultetene om å finne en kandidat
  - b. PhD – aktiv → spørre fakultetene om å finne en kandidat
  - c. Prorektor for forskning

Brosjyren utformes av formidlingsavdelingen

Arkivkode:

FU-sak: 6/13

Sak nr.:

Møte: 20.03.13

Underkjenninger av doktorgradsavhandlinger 2010-2012

Under Universitetsstyrets behandling av Rapport 2012 (sak 2013-4a, møte 14.02.13) ble det etterspurt tall for underkjenninger av doktorgradsavhandlinger i 2012. Det ble spesielt bedt om en omtale av underkjenninger i lys av behovet for risikovurderinger av virksomheten. Forskningsadministrativ avdeling har derfor i samarbeid med fakultetene innhentet tall for underkjenninger i perioden 2010-2012 for gradene ph.d. og dr.philos. Tallene fremgår av tabell 1 nedenfor.

I perioden ble i alt 53 avhandlinger underkjent ved UiB. Høyest var antallet i 2010 da 24 avhandlinger ble underkjent. De to etterfølgende årene har lavere antall underkjenninger, med 13 i 2011 og 16 i 2012. Flest underkjenninger i perioden har Det humanistiske fakultet med 15, fulgt av Det medisinsk-odontologiske fakultet med 14.

	2010		2011		2012		Total
	ph.d	dr.phil	ph.d	dr.phil	ph.d	dr.phil	
HF	8	2	0	4	0	1	15
MN	3	0	3	0	4	0	10
MOF	4	1	3	0	6	0	14
SV	4	0	2	1	2	0	9
JUS	0	0	0	0	1	0	1
PSY	0	2	0	0	0	2	4
Sum	19	5	8	5	13	3	
Total	24		13		16		53

Samlet for perioden var det 20 tidligere underkjente avhandlinger som etter revisjon ga grunnlag for godkjenning til disputas, alle til graden ph.d. Det er en tendens til færre antall underkjenninger i utover i perioden. Dette underbygges av det antall disputaser som er holdt på grunnlag av en revisjon av tidligere underkjent avhandling, som vist i tabell 2.

	2010		2011		2012		Total
	ph.d	dr.phil	ph.d	dr.phil	ph.d	dr.phil	
HF	0	0	1	0	3	0	4
MN	1	0	2	0	2	0	5
MOF	2	1	2	0	2	0	7
SV	0	0	1	0	3	0	4
JUS	0	0	0	0	0	0	0
PSY	0	0	0	0	0	0	0
Sum	3	1	6	0	10	0	
Total	4		6		10		20

Som det fremgår av tabell 2 ovenfor så er antallet stigende, fra fire i 2010 til ti i 2012. Det medisinsk-odontologiske fakultet har flest «returer», syv i alt, etterfulgt av Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet med fem. I perioden skjer det samlet sett en fordobling av antallet returer. Netto antall underkjenninger i perioden er 33, slik det fremgår av tabell 3 nedenfor.

For perioden som helhet var andelen underkjente avhandlinger, som andel av det samlede antall disputaser, 7,1 %. Regner en med de reviderte avhandlingene som har gitt grunnlag for senere disputas, blir den netto andel underkjenninger 4,4 %¹.

Tabell 3. Underkjente med senere disputas. Antall og andel				
	2010	2011	2012	Total
Disputaser	237	254	251	742
Antall underkjenninger (brutto)	24	13	16	53
Antall returer	4	6	10	20
Antall underkjenninger (netto)	20	7	6	33
Andel underkjenninger (brutto)	10,1	5,1	6,4	7,1
Andel underkjenninger (netto)	8,4	2,8	2,4	4,4

Forskningsdirektørens kommentar

Forespørselen i Universitetsstyret ga grunnlag for en gjennomgang av underkjenninger av doktoravhandlinger i perioden 2010-2012. Det er første gang at en slik gjennomgang er gjort på institusjonelt nivå. Forskningsdirektøren vil understreke at det foreliggende tallmateriale på mange måter er begrenset. Antall underkjenninger er relativt få, tidsperioden er kort, og netto andel underkjenninger i perioden er ikke et presist mål (jf. fotnote 1). Materialet gir ikke grunnlag for å peke på klare tendenser eller fremtredende og vedvarende trekk ved underkjenningene, og må behandles med forbehold.

Underkjenninger er en naturlig og forventet konsekvens av det høye faglige nivå som legges til grunn av veilederne og komiteene som vurderer avhandlingene. UiB har et rekordhøyt antall nye doktorander, rundt 250 årlige disputaser, og underkjenningen er et uttrykk for som høye kvalitetskrav i forskerutdanningen.

For den enkelte kandidat er imidlertid underkjenning av avhandlingen en svært alvorlig og negativ hendelse som rammer både fremdrift og motivasjon i en krevende kvalifisering til en langsiktig yrkeskarriere. En fungerende kvalitetssikring må derfor ikke bli en sovepute som svekker tiltak som kan motvirke underkjenninger. Utfordringene er i særlig grad knyttet til oppfølgingen av den enkelte kandidat.

---

¹ Utregningen gir et estimat av andelen underkjenninger. Ideelt sett skulle underkjennelsesprosenten vært andel underkjente av samlet antall innleverte avhandlinger. Tallmaterialet er imidlertid begrenset til tidsperioden 2010-2012. Underkjente avhandlinger som blitt revidert og godkjent tidligere enn 2010, men vært grunnlag for disputas i 2010, ikke er regnet med. På samme måte kan underkjenninger i perioden gi grunnlag for disputaser senere enn 2012. Underkjennelsesprosenten, slik den presenteres her (netto), er derfor høyt estimert og vil i realiteten vil være lavere.

Tallene som legges frem indikerer at underkjente avhandlinger får en aktiv oppfølging. Antallet underkjenninger er redusert med 30 % fra 2010, samtidig som antall underkjente med senere disputas blitt mer enn fordoblet, fra 4 i 2010 til 10 i 2011. Dette kan tyde på en målrettet innsats både for å unngå underkjenninger og for å føre underkjente kandidater frem til disputas. Individuell innsats fra kandidat og veiledere utgjør utvilsomt det viktigste grunnlaget for den positive utviklingen. I tillegg er det nærliggende å peke de tiltak og ordninger som er innført som en del av UiBs Handlingsplan for forskerutdanning, slik som systematisk registrering av kandidatene, framdriftsrapportering og midtveisevaluering. Opprettelse av forskerskoler, kurs for veiledere og karriereveiledning er også tiltak som styrker kontakten mellom kandidat, veiledere og fagmiljø, og som dermed bidrar til økt gjennomstrømming i forskerutdanningen, og reduserer antall "dropouts" og underkjenninger.

Tallene indikerer likevel at et flertall av de som får underkjent sin avhandling, ikke reviderer sin avhandling for senere godkjenning til disputas i perioden. De kan selvsagt komme tilbake med disputas senere, men det er grunn til å tro at dette på langt nær gjelder alle. Underkjenninger vil således fortsatt kreve økt oppfølging i tiden fremover.

For å utvikle tiltak som reduserer antall underkjenninger, er det viktig med et bredt kunnskapsgrunnlag. Det vil derfor være en oppgave å kartlegge underkjenningene bedre, ikke minst med sikte å avdekke eventuelle årsakssammenhenger og fellestrekk for en lenger tidsperiode enn de tre år som det redegjort for i dette notatet. Videre er det naturlig at en slik kartlegging også ser nærmere på utviklingen i frafall og utskrivning fra forskerutdanningen generelt. Forskningsadministrativ avdeling vil ta initiativ til en slik kartlegging i samarbeid med fakultetene.

Forskerutdanningen er felles for hele UiB, og det er et mål å ha en felles holdning, et samlet sett av anbefalte tiltak samt en forutsigbar og gjenkjennelig praksis for alle kandidater.

Saken legges med dette frem for utvalget til orientering.

Arkivkode:

FU-sak: 7/13

Sak nr.:

Møte: 20.03.13

Budsjettpost for åpen publisering ved UiB

Innledning

Forskningsutvalget har behandlet spørsmålet om Open Access ved flere anledninger, første gang i møte 22. mai 2007 (sak 12/07) da utvalget ble orientert om BORA, Bergen Open Research Archive. Open Access mer generelt var tema for drøfting i november 2008 (sak 8/08), til drøftingen var det utarbeidet et internt drøftingsnotat ved Universitetsbiblioteket, med bakgrunn og status for Open Access, internasjonalt, nasjonalt og lokalt. Forskningsutvalget drøftet videre Open Access i mars 2009 (Sak 03/09) etter innspill fra Norges Forskningsråd og rapport fra Universitets- og høyskolerådet (UHR) om økt tilgang til norske forskningsresultater.

I juni 2011 oppnevnte universitetsledelsen en arbeidsgruppe som fikk i oppgave å gjennomgå universitetets policy og ordninger for Open Access og å utrede og gi forslag til det fremtidige arbeidet. Gruppen, som ble ledet av professor Maurice Mittelmark, leverte sin innstilling 4.11.2011. I innstillingen anbefales noen endringer i universitetets policy for elektronisk arkivering og tilgjengeliggjøring av publikasjoner, og anbefalte bl.a. at UiB vurderer å etablere en budsjettpost for kostnader ved open access publisering på nivå 1 og 2, inkludert hybridtidsskrifter. Forskningsutvalget drøftet innstillingen 8.2 2012 og ba om at den ble sendt til høring.

Forskningsutvalget behandlet Mittelmark-gruppens innstilling i lys av høringsuttalelsen i møte 7. november 2012 (sak 19/12). Utvalget berømmet for UB for notatet om etablering av en budsjettpost for åpen publisering ved Universitetet i Bergen, og pekte bl.a. på at publiseringsavgiftene i dag dekkes av fakultet, fagmiljø og prosjekter. Utvalget mente at tiden ikke var inne til etablering av en institusjonell/sentral budsjettpost for Open Access.

Universitetsstyret behandlet spørsmålet om Open Access i sitt møte 29. november 2012 (sak 88/12). I sitt saksfremlegg fulgte universitetsdirektøren opp Forskningsutvalget behandling og mente at tiden ikke er inne til at det avsettes midler fra sentralt hold til finansiering av OA.

Universitetsstyret takket Mittelmark-gruppen for utredningen og merker seg med tilfredshet at omfanget av Open Access-publisering ved UiB øker. Styret sluttet seg til arbeidsgruppens forslag til justering av universitetets policy for Open Access-publisering og ba om at det arbeides videre med å legge til rette for at resultatene fra forskningen skal være offentlig tilgjengelige, for økt og åpen tilgang til forskningsresultater. Styret ba imidlertid om at det

etableres en budsjettpost for kostnader ved Open Access-publisering som en forsøksordning i tre år.

I brev av 6.12.12. ba universitetsledelsen om at Universitetsbiblioteket, Forskningsadministrativ avdeling og Økonomiavdelingen følger opp styrets vedtak på dette punkt. En arbeidsgruppe har vært i arbeid siden desember 2012 og Universitetsbiblioteket legger nå frem et notat med anbefalinger og forslag til retningslinjer for en slik budsjettpost.

Anbefalinger

Arbeidsgruppen gir følgende anbefalinger:

1. Det avsettes 1, 5. millioner kroner, inkludert moms, det første året til å betale forfatterbetaling i rene open access-tidsskrift. I budsjetttrammen ligger en forventning om at både andel open access-artikler og andel artikler med korresponderende forfatter fra UiB vil øke som et resultat av at budsjettposten opprettes.
2. Støtte til hybridpublisering vil øke mulighetene for åpen publisering i flere av de mest prestisjetunge tidsskriftene. Hvis støtte til hybridpublisering inkluderes må budsjetttrammen økes betraktelig. Hvor mye er vanskelig å gi et svar på. Et realistisk beløp for å dekke hybridpublisering ligger mellom cirka 5 og 11 millioner kroner, inkludert moms, avhengig av hvor mye støtte som gis til hver artikkel. Hvis målet er at alle rene open access- og hybridartikler skal dekkes bør budsjettposten ligge mellom 6,5 og 12,5 millioner kroner, inkludert moms. Et teoretisk estimat over andel mulige hybridartikler kan i liten grad overføres til det reelle antall artikler der det vil søkes støtte til dekning av forfatterbetaling. Den eneste måten å få oversikt er ved å etablere en budsjettpost som en prøveordning, og så evaluere denne underveis.
3. Avtale om forhåndsbetaling inngås med BioMed Central (BMC) for dekning av forfatteravgift. Dette er den open access-utgiveren som flest UiB-forfattere publiserer hos. En slik avtale vil innebære at cirka 70 000 kroner av budsjettet bindes opp til BMC det første året. Medlemskap gir en reduksjon på 15 % i forfatterbetaling.
4. UB bør dekke støttemedlemskap hos Public Library of Science (PLOS) og andre open access-utgivere fra sitt eget budsjett. Støttemedlemskap hos PLOS koster cirka 28 000 kroner årlig. Medlemskap gir en reduksjon på 10 % i forfatterbetaling, i tillegg til noe forenklet administrasjon.
5. Hvis støtte til hybridpublisering inkluderes, får UB ansvar, i samarbeid med CRISTin, for å forhandle med utgivere om reduksjon i forfatteravgift på per artikkel til lavest mulig pris. Andre løsninger som kan redusere forfatteravgiften er (a) å sette et maksbeløp i støtte til per artikkel, eller (b) kun gi støtte til publisering i hybridtidsskrifter med en lavere forfatteravgift.
6. Budsjettposten administreres av Universitetsbiblioteket. Vedlagte retningslinjer gir grunnlag for tildelinger fra budsjettposten.
7. Universitetsbiblioteket utfører en evaluering på slutten av hver budsjettperiode. Denne legges til grunn for eventuelle endringer i budsjett, administrasjon og retningslinjer for tildeling.

Det vises for øvrig til vedlagte notat fra Universitetsbiblioteket.

Forskningsdirektørens kommentarer

Universitetsbiblioteket har foretatt en grundig gjennomgang av de ulike sider ved spørsmål om en budsjettpost for åpen publisering ved Universitetet i Bergen. Det sentrale spørsmålet er om midler skal brukes til bare forfatterbetaling i rene open access-tidsskrift eller om midler også skal avsettes til publisering i hybridtidsskrifter. Dersom hybridtidsskriftene inkluderes, vil det ha betydelige budsjettmessige konsekvenser. Universitetsbiblioteket angir dette til å ligge «mellom cirka 5 og 11 millioner kroner, inkludert moms, avhengig av hvor mye støtte som gis til hver artikkel».

Utvalget har tidligere drøftet spørsmålet om åpen publisering og forskningsdirektøren vil i denne sammenheng minne om at Mittelmarkutvalgets i sin innstilling gikk inn for støtte til hybride publiseringskanaler. I innstillingen heter det:

Ut fra UiBs strategi om å støtte publisering i velrenommerte publiseringskanaler, og hensynet til ulike faglige praksiser når det gjelder publisering, mener arbeidsgruppen at det er avgjørende at en anbefaling om, og støtte til, publisering i kvalitetssikrede åpne tidsskrift tilbys som et alternativ til egenarkivering av vitenskapelige artikler. Det forutsettes imidlertid at det er tale om støtte til publisering i anerkjente fagfelleverderte open access eller hybride publiseringskanaler.

I de konkrete anbefalingene om budsjettposten peker Mittelmarkutvalget på at «UiB må være til stede i de kanaler der det nasjonale og internasjonale fagmiljøet publiserer». Om budsjettposten heter det videre:

En slik budsjettpost bør etableres først som en treårig, fullskala prøveordning.

Regjeringens nye forskningsmelding, Meld. St.18 (2012-2013), Lange linjer – kunnskap gir muligheter, som ble fremlagt i av statsministeren og kunnskapsministeren i et møte ved UiB 8. mars, har et eget kapittel om Åpen tilgang til vitenskapelige artikler (kap. 3.4.2). Regjeringen mener prinsipielt at all forskning som er helt eller delvis offentlig finansiert, skal være åpent tilgjengelig, men at dette prinsippet likevel ikke skal komme i konflikt med forskernes akademiske frihet til å velge de faglig foretrukne publiseringskanalene.¹

Regjeringen mener videre at:

«alle artikler som helt eller delvis er offentlig finansiert enten skal publiseres åpent tilgjengelig eller egenarkiveres så fremt utgiver tillater det».²

Meldingen peker på hybride publiseringskanaler og det heter bla.

---

¹ Forskningsmeldingen side 38

² Ibid. side 38

« ... noen utgivere mulighet for å kjøpe fri artikler i ellers tilgangsbegrensede tidsskrifter. Denne hybridmodellen kan være et supplement til egenarkivering og publisering i åpen tilgang-tidsskrifter så fremt de samlede tilgangskostnadene til hybridtidsskriftene ikke øker».³

I Forskningsmeldingen tas det videre til orde for at «at både Forskningsrådet og institusjonene bør ta ansvar for å dekke publiseringsavgifter».⁴

De sentrale vurderingene om åpen tilgang til vitenskapelig artikler, vil i stor grad knytte seg til omfanget av kostnadene ved innføring av en institusjonell ordning. Som det fremgår av Universitetsbibliotekets notat er det betydelige kostnadsforskjeller mellom egenarkivering og hybridmodellen. Etter Forskningsdirektørens oppfatning synes det klart at de hybride publiseringskanaler som best favner bredde og kvalitet i UiBs forskning. Uten at disse tidsskriftene er inkludert, vil det være en risiko for at åpen publisering ikke får tilstrekkelig oppslutning i fagmiljøene, og dermed ikke blir den sentrale og viktige publiseringskanalen som UiBs forskere ønsker.

Forskningsdirektøren har ingen øvrige merknader og legger saken frem for utvalget til drøfting.

---

³ Ibid. side 38

⁴ Ibid.

Budsjettpost for åpen publisering ved UiB

Innhold

1. Anbefalinger	2
2. Bakgrunn	3
3. Budsjettramme.....	3
Open access-tidsskrift	4
Hybridtidsskrifter.....	4
4. Administrasjon av budsjettpost	6
Medlemskap hos utgivere	6
Søknadsprosess	8
Retningslinjer for tildeling	8
5. Rapportering og evaluering.....	9

1. Anbefalinger

1. Det avsettes 1, 5. millioner kroner, inkludert moms, det første året til å betale forfatterbetaling i rene open access-tidsskrift. I budsjetttrammen ligger en forventning om at både andel open access-artikler og andel artikler med korresponderende forfatter fra UiB vil øke som et resultat av at budsjettposten opprettes.
2. Støtte til hybridpublisering vil øke mulighetene for åpen publisering i flere av de mest prestisjetunge tidsskriftene. Hvis støtte til hybridpublisering inkluderes må budsjetttrammen økes betraktelig. Hvor mye er vanskelig å gi et svar på. Et realistisk beløp for å dekke hybridpublisering ligger mellom cirka 5. og 11. millioner kroner, inkludert moms, avhengig av hvor mye støtte som gis til hver artikkel. Hvis målet er at alle rene open access- og hybridartikler skal dekkes bør budsjettposten ligge mellom 6,5. og 12, 5. millioner kroner, inkludert moms. Et teoretisk estimat over andel mulige hybridartikler kan i liten grad overføres til det reelle antall artikler der det vil søkes støtte til dekning av forfatterbetaling. Den eneste måten å få oversikt er ved å etablere en budsjettpost som en prøveordning, og så evaluere denne underveis.
3. Avtale om forhåndsbetaling inngås med BioMed Central (BMC) for dekning av forfatteravgift. Dette er den open access-utgiveren som flest UiB-forfattere publiserer hos. En slik avtale vil innebære at cirka 70 000 kroner av budsjettet bindes opp til BMC det første året. Medlemskap gir en reduksjon på 15 % i forfatterbetaling.
4. UB bør dekke støttemedlemskap hos Public Library of Science (PLoS) og andre open access-utgivere fra sitt eget budsjett. Støttemedlemskap hos PLoS koster cirka 28 000 kroner årlig. Medlemskap gir en reduksjon på 10 % i forfatterbetaling, i tillegg til noe forenklet administrasjon.
5. Hvis støtte til hybridpublisering inkluderes, får UB ansvar, i samarbeid med CRISTin, for å forhandle med utgivere om reduksjon i forfatteravgift på per artikkel til lavest mulig pris. Andre løsninger som kan redusere forfatteravgiften er (a) å sette et maksbeløp i støtte til per artikkel, eller (b) kun gi støtte til publisering i hybridtidsskrifter med en lavere forfatteravgift.
6. Budsjettposten administreres av Universitetsbiblioteket. Vedlagte retningslinjer gir grunnlag for tildelinger fra budsjettposten.
7. Universitetsbiblioteket utfører en evaluering på slutten av hver budsjettperiode. Denne legges til grunn for eventuelle endringer i budsjett, administrasjon og retningslinjer for tildeling.

2. Bakgrunn

I Forskingsmeldingen 2013 står det at regjeringen vil følge om åpen tilgang til vitenskapelige artikler:¹

- kreve at alle vitenskapelige artikler som er helt eller delvis offentlig finansiert, enten skal publiseres åpent eller egenarkiveres etter avtale med utgiver
- be Forskningsrådet legge inn mulighet for at publiseringsavgifter knyttet til åpen tilgangspubliserings i vitenskapelige tidsskrifter aksepteres som en del av ordinære prosjektsøknader
- oppfordre institusjonene, hver for seg eller i samarbeid, til å etablere fond for betaling av åpen tilgangs-publiseringsavgifter
- be CRISTin forhandle med utgivere av vitenskapelige tidsskrifter og inngå avtaler der det legges til rette for at resultater av norsk forskning blir åpent tilgjengelige. Dette kan skje via egenarkivering, frikjøp av enkeltartikler eller ved å publisere i tidsskrifter med åpen tilgang. Avtalene må også sikre lavest mulig pris per artikkel
- be CRISTin, i samarbeid med andre aktører i sektoren, om å utvikle forslag til indikatorer for å følge utviklingen innenfor åpen tilgang i Norge
- at CRISTin, som nasjonalt referansepunkt for åpen tilgang, skal bidra til koordinert innsats for åpen tilgang nasjonalt og på tvers av de europeiske landene

I møte i Universitetsstyret 29.11.2012² ble det vedtatt:

Styret ber om at det etableres en budsjettpost for kostnader ved Open Access-publiserings som en forsøksordning i 3 år.

Bakgrunn for styresaken var en utredning fra arbeidsgruppen for UiBs ordninger med open access (Mittelmarkgruppen).³ Gruppen kom med følgende anbefalinger som vedrører budsjettpost for åpen publisering:

VIII. UiB vurderer å etablere en budsjettpost for kostnader ved open access publisering på nivå 1 og 2, inkludert hybridtidsskrifter. Forskere må ha mulighet til å søke støtte fra slike avsatte midler om de har ekstern finansiering eller ikke. En slik budsjettpost bør etableres først som en treårig, fullskala prøveordning. Det bør foretas en grundig vurdering av faglige og økonomiske implikasjoner før en slik prøveordning settes ut i livet.

3. Budsjetttramme

Størrelsen på budsjett til å dekke kostnader ved åpen publisering avhenger av:

---

¹ Meld. St. 18, s. 30.

² Sak 88: Universitetets ordninger med Open Access.

³ Gjennomgang av Universitetet i Bergens ordninger med open access – innstilling fra arbeidsgruppen, 24.11.011.

- 1) Hvilke publikasjonskanaler skal inkluderes? Skal kun forfatterbetaling i rene open access-tidsskrift støttes, eller også hybrid open access?⁴ Støtte til hybridpublisering vil innebære vesentlig høyere kostnader.
- 2) Hvor mange publikasjoner er det snakk om? Det er mulig å lage estimat med utgangspunkt i hvor mye UiB- forfattere i dag publiserer i ulike kanaler. Det er enklere å beregne utgifter til ren open access enn til hybridpublisering.
- 3) Hva er formålet med budsjettposten? Er målet at en markant økning i åpen publisering ved UiB, eller er formålet først og fremst å støtte UiB-forfatteres nåværende publisering i åpne kanaler? Er det et mål å øke publiseringen i åpne kanaler for fagmiljø som i liten grad publiserer open access? Hvis formålet er å gi økt, åpen tilgang til forskningsresultater, må budsjettet være stort nok til å dekke utgifter utover dagens open access-publisering.
- 4) Retningslinjer for tildeling.

Open access-tidsskrift

Størst andel av open access-tidsskrift med forfatterbetaling finnes innenfor medisin, psykologi og STM-fagene.⁵ I 2011 ble 188 artikler fra UiB publisert i open access-tidsskrift som krever forfatterbetaling.⁶ Basert på publiseringstall fra 2011, er det rimelig å anta at dekning av forfatterbetaling for alle open access-artikler med UiB-forfattere vil ligge på ca. 2,1 millioner kroner, inkludert moms på 25 %.⁷ Da er det beregnet en gjennomsnittspris på 9000 kroner per artikkel.⁸ Selv om UiB-forfattere var medforfattere på 188 open access-artikler i 2011, ble ikke alle disse publisert med korresponderende forfatter fra UiB. Det er kun artikler med korresponderende forfatter som vil motta støtte. Estimaten på 2,1 millioner kroner er derfor sannsynligvis for høyt. Samtidig vil flere trolig velge open access når kostnadene blir dekket, og siden langt fra alle institusjoner tilbyr slik støtte i dag, kan flere komme til å velge korresponderende forfatter fra UiB.

Hybridtidsskrifter

Det er vanskelig å lage et estimat på hvor mye forfatterbetaling i hybridtidsskrifter vil koste fordi det ikke finnes en god metode å kartlegge hybridpublisering.⁹ I tillegg publiserer forfattere fra UiB i liten grad hybrid open access. En internasjonal studie viser at kun 1–2 % av forfattere i 2011 valgte hybrid der dette var en mulighet. Årsaken er trolig det høye prisnivået (3000 USD) hos mange

---

⁴ Forskjellen er: (1) Rene open access-tidsskrift har en open access-publiseringsmodell. For de tidsskriftene som har forfatterbetaling så innebærer dette at det betales for publisering istedenfor gjennom abonnement. (2) Hybridpublisering innebærer at forfatter/institusjon betaler ekstra for å frikjøpe enkeltartikler open access hos en utgiver som allerede får inntekter fra salg av tidsskriftabonnementer. I prinsippet innebærer dette dobbeltbetaling ved at det først betales for å gjøre artikkelen open access, deretter betales det igjen for tilgang til tidsskriftet ved institusjonsabonnement.

⁵ Innenfor humaniora og samfunnsvitenskapene publiseres det også open access, men som oftest uten forfatterbetaling. Siden disse tidsskriftene er gratis å publisere i, vil det ikke være behov for betaling av forfatteravgift.

⁶ Vedlegg 1: Tabell 3.

⁷ Moms er 25 %.

⁸ Dette beløpet er basert på erfaringer fra publiseringfondet etablert ved Universitetet i Tromsø (UiT). Bjørk et al. opererer imidlertid med en gjennomsnittspris på cirka 5000 kroner per artikkel (*A study of open access journals using article processing charges*, 2012.

<http://dx.doi.org/10.1002/asi.22673>). Utgiftene avhenger av hvilke OA-tidsskrift UiB-forfattere publiserer i. Her er det tatt utgangspunkt i erfaringene fra UiT, fordi disse er basert på norske forhold.

⁹ Det finnes ingen oversikt eller merking av hybridartikler. Det finnes derfor ingen enkel måte å søke opp de artiklene som er publisert hybrid. Unnataket er Springers tjeneste AuthorMapper hvor det er mulig å søke i Springer-tidsskrift, i tillegg til BMC og PLoS.

hybridtidsskrifter.¹⁰ Det kan også være skepsisen til å støtte hybridmodellen økonomisk som gjør at modellen ikke har fått gjennomslag.

Universitetsbiblioteket i Bergen og tre andre norske universitetsbibliotek hadde en avtale om hybridpublisering med Springer i perioden juli 2010 til juli 2011.¹¹ Forfattere fra disse institusjonene kunne publisere gratis i Springers hybridmodell Open Choice. Målet var å undersøke i hvilken grad forfattere ville velge hybrid open access når dette var et alternativ som ikke kostet noe ekstra. UiB-forfattere var medforfattere på 11 % (2010) og 37 % (2011) hybride open access-artikler i prosjektperioden.¹² Størst økning var det i 2011. Det tok tid før nye innsendte artikler ble berørt av ordningen, og før informasjon om tilbudet nådde ut til fagmiljøene. Ved innsending av manuskript fikk korresponderende forfatter fra UiB beskjed om mulighet for å velge Open Choice uten å betale forfatterandel. Selv om mange valgte Open Choice i 2011, så var det fremdeles en større andel artikler som ikke ble publisert open access (se vedlegg 2).

For å kunne gi et estimat på hvor mye forfatterbetaling i hybridtidsskrifter vil koste har UB foretatt en utregning av andel artikler med UiB-forfattere publisert de siste årene, der hybridpublisering ville vært et alternativ.¹³ I første omgang er utregningen gjort for de 4 største kommersielle utgiverne (Elsevier, Wiley-Blackwell, Springer og Taylor & Francis). Disse utgiverne har en pris på forfatterbetaling på cirka 3000 USD (20 000 kr) per artikkel.¹⁴ Dette er over det dobbelte av gjennomsnittsprisen for publisering i rene open access-tidsskrift. En gjennomgang av UiB-artikler hos disse utgiverne i perioden 2009-2011 gir følgende estimat: Kostnader til å dekke forfatterbetaling for alle UiB-artikler hos de 4 store vil komme på mellom 16 og 19 millioner kroner, inkludert moms.¹⁵ Denne beregningen gir altså høyest mulige pris for publisering hos de 4 store.

Bare en andel av disse artiklene publiseres med korresponderende forfatter fra UiB. UB har derfor foretatt en utregning som viser andel av artiklene hos de 4 store som har et flertall forfattere fra UiB. Tanken er artikler med et flertall av UiB-forfatter også har større sannsynlighet for korresponderende forfatter fra institusjonen. Hvis kun disse regnes som støtteberettiget fra budsjettposten vil kostandene bli mye lavere, cirka 7, 8. millioner kroner, inkludert moms.¹⁶

Foreløpige tall er kun innhentet for de 4 største utgiverne. Vi sitter igjen med en god del UiB-artikler i 2011 som hverken er publisert i åpne tidsskrift eller hos de 4 store. En god del av disse utgiverne vil ha en modell for hybridpublisering. Et mer detaljert estimat av kostander knyttet til hybridpublisering kan først gjøres ved å kartlegge disse tidsskriftene. Hvis vi likevel antar at halvparten av disse artiklene har en hybridløsning, og videre at en tilsvarende andel som hos de 4 store har et flertall av UiB-forfattere (43 %), kan vi gi et løst estimat på hvor mye hybridpublisering vil koste. For disse artiklene opererer vi med et lavere gjennomsnitt på forfatterbetaling (1500 USD), fordi

---

¹⁰ Bo-Christer Bjørk: The Hybrid Model for Open Access Publication of Scholarly Articles – a Failed Experiment? <http://dx.doi.org/#sthash.gQKzcbQ2.dpuf10.1002/asi.22709>

¹¹ Mer informasjon: <http://www.uib.no/ub/nyheter/2010/07/pilotprosjekt-open-access-publisering>

¹² Vedlegg 2: Tabell

¹³ Vedlegg 2: Tabell 1.

¹⁴ Prisen ligger i det høyeste sjiktet for hybridtidsskrifter. Flere av de mindre utgiverne har en mye lavere pris.

¹⁵ Vedlegg 2: Tabell 1.

¹⁶ Vedlegg 2: Tabell 2.

forfatterbetaling hos de 4 store er blant de dyreste. Vi sitter da igjen med et estimat på cirka 3, 9 millioner, inkludert moms, for hybridpublisering i de gjenstående tidsskriftene. Regner vi sammen med de 4 store blir det totale beløpet cirka 11 millioner kroner til å dekke hybridpublisering, inkludert moms. Dette er altså et estimat som tar utgangspunkt i at alle antatte artikler med hybridløsning med flertall av forfatter fra UiB, vil dekkes av budsjettposten.

En løsning for å redusere utgifter til hybridpublisering kan være å forhandle med utgivere gjennom nasjonale lisenser, i samarbeid med CRISin.¹⁷ Støtte til hybridpublisering vil da avhenge om utgiverne gir en rabatt knyttet til de abonnementsutgifter som institusjonen allerede betaler. Normalt vil utgiver tilby rabatt på 10-15 %, men her kan UB og CRISin forsøke å forhandle frem en større reduksjon i pris, selv om dette er lite sannsynlig så lenge institusjonen ikke sitter med et sterkt forhandlingskort.¹⁸ Beløpet kan også reduseres hvis kun deler av forfatterbetalingen i hybridtidsskrifter støttes,¹⁹ eller hvis kun tidsskrift med lavere forfatteravgift støttes.²⁰ En slik løsning vil kunne innebære en halvdeling av utgiftene. En mulighet er også at budsjettet har som utgangspunkt ikke å dekke forfatterbetaling av alle artikler, men kun støtte en andel av artiklene ("første mann til mølla").

4. Administrasjon av budsjettpost

Oppgaver knyttet til administrasjon av en budsjettpost vil være: (1) Behandling og godkjenning av søknader, (2) Markedsføring og informasjon, (3) Svar på spørsmål fra forfattere, (4) Utbetalinger, (5) Føre statistikk over tildelinger og utbetalinger, (6) Følge opp arkivering i BORA, (7) Rapportering og evaluering.

Erfaringer fra andre institusjoner er at administrasjon er at det vanlige er å bruke 15 til 45 minutter per artikkel fra innsending til utbetaling. Det som tar tid er å undersøke utgivers retningslinjer og etablere forfattertilhørighet.²¹ En budsjettpost som kun støtter ren open access vil innebære saksbehandling av cirka 100 til 200 artikler årlig, noe som utgjør 1-2 månedesverk. Hvis hybridpublisering inngår må det medregnes minst det dobbelte.

Medlemskap hos utgivere

Medlemskap hos utgivere vil kunne gi reduksjon i pris på forfatterbetaling, vanligvis på 10-15 %. Utgivere vurderes på grunnlag om hvor mange artikler med UiB-forfattere som publiserer i tidsskriftene. To open access-utgivere er mest aktuelle for medlemskap: BioMed Central (BMC) og Public Library of Science (PLOS). I perioden 2009 til 2011 ble 182 UiB-artikler publisert i BMC-

---

¹⁷ CRISin har det nasjonale ansvaret for arbeidet med open access og nasjonale lisenser. Se også Forskningsmeldingen 2013, s. 30.

¹⁸ Erfaringer som bibliotekene og CRISin har i forhandling med utgivere tilsier at det er vanskelig å stille krav uten et sterkt forhandlingskort. Det er lite rom for å si opp avtaler med utgiver, noe som oftest resulterer i at bibliotekene må gå med på utgivers premisser om pris. Det er ingen grunn til at det skulle være annerledes i dette tilfelle. Vi må derfor gå ut fra at slike forhandlinger kun vil gi en liten reduksjon i pris på forfatteravgift per artikkel. Et realistisk anslag er 10-15 %.

¹⁹ Dette gjøres blant annet ved UC Berkley, der kun opptil 10 000 kroner (15000 USD) kan gis i støtte til hybridartikler.

²⁰ For eksempel kun tidsskrift som har en forfatteravgift på opptil 15000 USD.

²¹ SPARC: Campus-based Open-Access publishing funds: A practical guide to design and implementation, p 9.

<http://www.arl.org/sparc/bm~doc/oafunds-v1.pdf>

tidsskrift,²² mens 63 ble publisert hos PLoS.²³ I 2011 utgjør publisering hos disse utgiverne 105 artikler av de 188 med forfatterbetaling.²⁴ UB betaler i dag støtte-medlemskap hos BMC som innebærer 15 % reduksjon i forfatterbetaling for korresponderende forfattere fra UiB.²⁵

BMC tilbyr to medlemskapsløsninger:

Avtale om forhåndsbetaling²⁶ gir 15 % reduksjon i forfatterbetaling. Avtalen innebærer et innskudd på cirka 70 000 krone årlig. Beløpet er basert på UiB-publisering hos BMC i 2012, inkludert en forventet økning ved lansering av ny medlemskapsavtale.

- Forfattere som søker om midler gjenkjennes ved bruk av IP-adresse.
- Et online rapportverktøy gir en oversikt over alle innsendte og publiserte artikler.
- Epost sendes til administrator når artikler blir gjenkjent med korresponderende forfatter fra UiB.
- Automatisk overføring av artikler til BORA sikrer langtidslagring og synliggjøring.

Støtte-medlemskap²⁷ hos BMC gir 15 % reduksjon i forfatterbetaling. I tillegg må UiB betale en årlig medlemskapsavgift på cirka 50 000 kroner årlig.

- Epost sendes til administrator når artikler blir gjenkjent med korresponderende forfatter fra UiB.
- Automatisk overføring av artikler til BORA sikrer langtidslagring og synliggjøring.
- Egen nettside hos BMC med presentasjon av artikler fra institusjonen.

PLoS tilbyr støtte-medlemskap²⁸ som gir 10 % reduksjon i forfatterbetaling for ansatte og studenter fra UiB. Medlemskap vil koste cirka 28 500 kroner årlig.²⁹

- Månedlige faktura sendes til institusjon.
- Forfattere kan velge UiB som institusjon når de sender inn manuskripter.

Andre utgivere kan ha lignende medlemskapsavtaler.³⁰

Når det gjelder hybridpublisering vil en avtale med utgiver kunne gi tilsvarende løsninger i forhold til reduksjon i pris og forenklet administrasjon.

Mittelmarkgruppen foreslo at UB skulle dekke eventuelle medlemskapsavgifter fra sitt budsjett.³¹

---

²² Inkludert Springer Open

²³ Vedlegg 1: Appendiks 1. 56 av disse i PLoS ONE. I 2011 var dette det tidsskriftet som flest UiB-forfattere publiserte i (33).

²⁴ Andre OA-utgivere med forfatterbetaling som UiB-forskere har publisert jevnlig hos de siste årene er: *Annales Geophysicae*, *Biogeosciences*, *Ocean Science*, *Climate of the Past*, *Tellus A* og *Nucleic Acids Research*.

²⁵ Avtalen inkluderer SpringerOpen og Chemistry Central.

²⁶ Mer informasjon: <http://www.biomedcentral.com/libraries/prepaymembership>

²⁷ Mer informasjon: <http://www.biomedcentral.com/libraries/supportermembership>

²⁸ Mer informasjon: <http://www.plos.org/support-us/institutional-membership/>

²⁹ Tilbud på epost fra PLoS januar 2013. Basert på andel artikler fra UiB registret i PubMed.

³⁰ For eksempel tilbyr European Geosciences Union (EGU) individuelle medlemskapsløsninger for institusjoner. Eksempel fra *Annales Geophysicae*: http://www.annales-geophysicae.net/general_information/financial_support.html

³¹ Gjennomgang av Universitetet i Bergens ordninger med open access – innstilling fra arbeidsgruppen, 24.11.011, s. 16.

Arbeidsgruppen anbefaler at UB får ansvar for å betale for medlemskap hos open access utgivere og for å forhandle frem best mulig avtaler om denne typen medlemskap som en del av nasjonale lisenser (pkt. IX).

Vi kan se for oss en løsning der deler av budsjettet for å dekke kostnader brukes til å inngå en avtale om forhåndsbetaling hos BMC. I tillegg vurderer UB støttemedlemskap hos PLoS, og eventuelt andre utgivere, som en del av sitt budsjett. Betingelsen må være at en slik avtale gir en reell reduksjon i forfatterbetaling, markedsføring og forenkler administrasjon.

Søknadsprosess

Det må etableres en protokoll for hvordan søknader til fondet skal behandles. Skal det være en online søknadsprosess, eller skal søknader sendes via epost? En løsning kan være legge søknaden på UiB/UBs nettsider, og opprette en epostkonto som kan ta imot henvendelser og søknader fra forfattere. Det er en fordel om flere saksbehandlere har tilgang til denne kontoen.

Mittelmarkgruppen og UBs styre har pekt på UB som en naturlig enhet for å administrere søknader til budsjettposten.³² SPARC og UiT har utformet søknader som kan brukes om mal for UiB.

Budsjettposten bør overføres til Universitetsbiblioteket, og administreres derfra. Hvor i prosessen skal utbetaling av forfatteravgiften foregå? Vanligvis tilbyr utgivere enten en løsning der forfatter kan betale avgiften direkte ved innsending, eller at forfatter/institusjon får en faktura som behandles i ettertid. Noen institusjoner vil velge å refundere sine forfattere, mens andre vil betaler forfatteravgiften direkte. Det første alternativet gjør det mulig for forfatter å gå videre med publiseringen uten byråkratiske forsinkelser, mens argumentet for å velge den andre løsningen er at forfattere kan mangle ressurser til dekning av forfatterbetaling selv. Det siste alternativet vil være det enkleste for forfatter hvis det kan administreres enkelt og raskt av institusjon og utgiver. UiT har valgt en løsning som innebærer at forfatter ikke får penger til å betale forfatteravgiften, men godkjent søknad forplikter at forfatter får dekket sine utgifter fra budsjettposten. Der det er inngått avtale med utgiver kan utbetalinger foregå automatisk.

Noen utgivere og institusjoner bruker den kommersielle tjenesten The Open Access Key (OAK) for å lette administrasjon og betaling av forfatteravgift.³³ Dette kan være et alternativ hvis det viser seg at administrasjon blir for tidkrevende og komplisert.

Retningslinjer for tildeling

For å kunne administrere fondet på en enklest mulig måte er det nødvendig med klare retningslinjer for tildeling. Det er viktig at disse gir liten rom for tvil og klagemuligheter for å forhindre komplisert saksbehandling. Utkast til retningslinjer er vedlagt dette notatet (Vedlegg 3). Under hvert punkt er en

---

³² Gjennomgang av Universitetet i Bergens ordninger med open access – innstilling fra arbeidsgruppen, 24.11.011, pkt. V, og høringsuttalelse fra UBs styre. «Styret er innforstått med at Universitetsbiblioteket er klar til å videreføre ansvar for informasjons og tilretteleggingsarbeidet overfor fagmiljøene, for å rettighetsklarere publikasjoner for tilgjengeliggjøring i BORA i henhold til punkt V, og for å administrere et fremtidig publiseringsfond slik det foreslås i punkt IX.»

³³ OAK: http://www.openaccesskey.com/page/oak_for_universities/ Pris er cirka 6000 kroner årlig.

innledning der retningslinjen blir diskutert, deretter følger et eller flere forslag til formulering av hver enkelt retningslinje.

5. Rapportering og evaluering

Basert på erfaringer fra andre institusjoner som har etablert publiseringsfond,³⁴ bør følgende data overvåkes:

- Antall artikler som blir godkjent
- Antall artikler som ikke blir godkjent
- Antall unike forfattere som sender søknad
- Antall unike institutt
- Antall unike tidsskrift
- Antall unike utgivere
- Størrelse på beløp som brukes
- Prosent av tilgjengelig beløp som brukes
- Hvis støtte til hybridpublisering inkluderes: Andel og kostander til hybrid i forhold til andelen open access

I tillegg bør mulige svakheter ved ordningen avdekkes, og eventuelle endringer foreslås.

Det hadde vært ønskelig med en evaluering av forskjellige bibliometriske indikatorer for open access-publikasjoner fra UiB, for eksempel impact factor. En utfordring med denne typen evaluering er at indikatorer som impact factor først kan regnes ut etter en lengre tidsperiode enn 3 år. UB har en bibliometrigruppe som kan bistå i denne typen evaluering. Det er også mulig å kartlegge om publisering i åpne kanaler øker UiB-synlighet ved å egenarkivere publikasjonene i BORA. I vedtaket fra UiB styre står det: «Styret ber om at arbeidet med å synliggjøre de ansattes publikasjoner på UiBs websider blir prioritert.»³⁵

I Forskingmeldingen 2013 står det at CRISTin, i samarbeid med andre aktører i sektoren, skal utvikle forslag til indikatorer for å følge utviklingen innenfor åpen tilgang i Norge.³⁶ Her kan vi se for oss et samarbeid mellom UiB ved UB og CRISTin for å kartlegge effektene av budsjettposten på et nasjonalt plan.

---

³⁴ SPARC: Campus-based Open-Access publishing funds: A practical guide to design and implementation, s 11.

³⁵ UiB styremøte, 29.11.2012: Sak 88 Universitetets policy for og ordning med Open Access

³⁶ Meld. St. 18, s. 30.

Retningslinjer for tildeling av støtte fra UiBs budsjettpost for åpen publisering

1. Hvilken type open access-publisering kan motta støtte?

Spørsmålet er om midler fra budsjettposten kun skal brukes til betaling av forfatteravgift i rene open access-tidsskrift, eller om også hybridpublisering kan motta støtte. Støtte til hybridpublisering vil gi langt flere forskere mulighet til å publisere sine arbeider open access, men slik støtte vil innebære at midlene avsatt til budsjettposten må økes betraktelig. Hybridpublisering gjør det mulig å publisere open access i de mest prestisjetunge tidsskriftene, for eksempel i Nature. Mittelmarkgruppens anbefaling var at hybridpublisering skulle støttes av budsjettposten. «Av hensyn til den varierende publiseringspraksis i UiBs fagmiljøer, mener arbeidsgruppen at det er viktig at hybridtidsskriftene omfattes av den foreslåtte prøveordning.»¹

I Forskingsmeldingen 2013 står det: «Prinsipielt mener regjeringen at all forskning som er helt eller delvis offentlig finansiert, skal være åpent tilgjengelig. Prinsippet skal likevel ikke komme i konflikt med forskernes akademiske frihet til å velge de faglig foretrukne publiseringskanalene»² Hybridpublisering innebærer med andre ord at åpen publisering er mulig uten å komme i konflikt med friheten til å velge publiseringskanal.

Hovedargument mot hybridpublisering er at det innebærer dobbeltbetaling. Det betales allerede penger til utgiver gjennom tidsskriftabonnement. Støtte til hybridpublisering øker dermed utgiveres fortjeneste.³ Hvis målet er å redusere utgifter og få større kontroll over institusjonenes mediebudsjett, så oppnås dette ikke ved å støtte hybridpublisering. Hvis det er et ønske om å få kontroll over utgifter ved publisering, er det nødvendig å følge opp med en klar politikk for å redusere abonnementsutgiftene. Tanken er at støtte til åpen publisering da etter hver erstatter utgifter til tidsskriftabonnementer. For at dette skal være mulig må en stor andel av vitenskapelige artikler være tilgjengelig open access.

Vi ser for oss flere alternative løsninger:

- a) Hybridpublisering støttes ikke som en del av ordningen.
- b) Forfatterbetaling i hybridtidsskrifter dekkes kun i de tilfeller der UB, i samarbeid med CRISTin, inngår avtaler med utgivere om lavest mulig pris per artikkel.
- c) Kun en andel av forfatterbetaling i hybridtidsskrifter dekkes, for eksempel 10 000 kroner.⁴
- d) Kun å dekke hybridtidsskrifters om har en lavere forfatterbetaling, for eksempel 10 000 kroner. En slik begrensning vil ekskludere de dyreste tidsskriftene. Samtidig er det ofte slik at de dyreste tidsskriftene er de med høyest prestisje og impact.

¹ Gjennomgang av Universitetet i Bergens ordninger med open access - innstilling fra arbeidsgruppen (2011), s.15.

² Meld. St. 18, s. 37.

³ Reed Elseviers årsrapport for 2012 viser en fortjenestemargin på 37,8 %. Med dagens pundkurs utgjør dette ca. 6,6 milliarder NOK: http://reporting.reedelsevier.com/media/119927/reed_elsevier_ar_2012.pdf

⁴ Litt over prisen på forfatterbetaling i de fleste rene åpne tidsskrift.

- e) En mulighet er å avvente støtte til hybridpublisering til et år ut i prøveperioden. Da vil man få mer tid til å forhandle om avtaler med utgivere og opparbeide et erfaringsgrunnlag med en budsjettpost til støtte for åpen publisering.

Utfordringen med å støtte kun noen tidsskrift eller kun deler av betalingen er at det trolig vil innebære mer tungvint administrasjon enn å velge en løsning som passer for alle.

Forslag:

- a) *Det gis støtte til forfatterbetaling i open access-tidsskrifter. Tidsskrift må være registret i Directory of Open Access Journals (DOAJ), eller dokumentert innmeldt for å defineres som et open access-tidsskrift.*

Eller:

- b) *Det gis støtte til forfatterbetaling i open access-tidsskrifter og tradisjonelle tidsskrifter som tilbyr hybridpublisering. Tidsskrift må være registret i Directory of Open Access Journals (DOAJ), eller dokumentert innmeldt for å defineres som et open access-tidsskrift. Hybridpublisering innebærer at enkeltartikler i tradisjonelle tidsskrifter frikjøpes open access. Støtte til hybridpublisering er avhengig av egne avtaler mellom bibliotek og utgiver. Ta kontakt med biblioteket for mer informasjon.*

Eller:

- c) *Det gis støtte til forfatterbetaling i open access-tidsskrifter. Tidsskrift må være registret i Directory of Open Access Journals (DOAJ), eller dokumentert innmeldt for å defineres som et open access-tidsskrift. I tillegg kan det gis støtte på inntil 10 000 kroner til forfatterbetaling tradisjonelle tidsskrifter som tilbyr hybridpublisering. Hybridpublisering innebærer at enkeltartikler i tradisjonelle tidsskrifter frikjøpes open access.*

Eller:

- d) *Det gis støtte til forfatterbetaling i open access-tidsskrifter. Tidsskrift må være registret i Directory of Open Access Journals (DOAJ), eller dokumentert innmeldt for å defineres som et open access-tidsskrift. I tillegg kan det gis støtte til hybridpublisering hos tradisjonelle tidsskrift som har forfatterbetaling på 10 000 kroner eller mindre. Hybridpublisering innebærer at enkeltartikler i tradisjonelle tidsskrifter frikjøpes open access.*

Det må kunne gis unntak fra registrering i DOAJ fordi de har et etterslep på registrering av nye tidsskrift.

Hvis alternativ b eller d velges bør en liste over aktuelle tidsskrift legges ved retningslinjene.

2. Hvilke utgifter kan dekkes?

Fondet skal gi støtte til dekning av utgifter til forfatterbetaling. Dette må komme helt klart frem i retningslinjene. Det gis støtte til dekning av *Article Processing Charges (APC)* og *Article Submission Charges (ASC)*. Kravet må være at det kun gis støtte til artikler som blir akseptert. Budsjettposten dekker hele utgiften til forfatterbetaling. Det finnes eksempler på at institusjon kun dekker deler av utgiften, og forfatter resten. Eventuelt at avgiften deles mellom institusjoner basert på

forfatterandel. Dette kan imidlertid bli komplisert å administrere, og for å lette administrasjon foreslås det derfor at budsjettposten i utgangspunktet brukes til å dekke hele forfatteravgiften. Det skal ikke gis støtte til å dekke andre kostnader ved publisering enn forfatteravgiften.

Forslag:

- a) *Det gis støtte til å dekke forfatteravgift (Article Processing Charges og Article Submission Charges) for artikler som blir akseptert for publisering i open access-tidsskrift. Det gis ikke støtte til andre utgifter ved publisering (fargestrykk, illustrasjoner, stort omfang og lignende). Som regel dekkes hele forfatteravgiften.*

Eller:

- b) *Det gis støtte til å dekke forfatteravgift (Article Processing Charges og Article Submission Charges) for artikler som blir akseptert for publisering i open access-tidsskrift og i hybridtidsskrifter. Det gis ikke støtte til andre utgifter ved publisering (fargestrykk, illustrasjoner, stort omfang og lignende). Som regel dekkes hele forfatteravgiften.*

Eller:

- c) *Det gis støtte til å dekke forfatteravgift (Article Processing Charges og Article Submission Charges) for artikler som blir akseptert for publisering i open access-tidsskrift. I tillegg kan det gis støtte på inntil 10 000 kroner til publisering i hybridtidsskrifter. Det gis ikke støtte til andre utgifter ved publisering (fargestrykk, illustrasjoner, stort omfang og lignende).*

3. Forfattertilhørighet

Korresponderende forfatter må ha tilhørighet til Universitetet i Bergen som ansatt eller student. Kilde for bestemmelse av tilhørighet vil være Universitetets ansattkatalog og Felles studentsystem.

Forslag:

Korresponderende forfatter må ha tilhørighet til UiB som ansatt eller student. Dette må fremkomme i artikkelens angivelse av forfatters institusjonstilhørighet. Det stilles ikke krav til stillingsomfang.

4. Ekstern finansiering

Skal artikler publisert uten ekstern finansiering prioriteres? Mittelmarkgruppens anbefalte at: «Forskere må ha mulighet til å søke støtte fra slike avsatte midler om de har ekstern finansiering eller ikke».⁵ Argumentet for å ekskludere ekstern finansiering er at det ofte vil være mulig å innarbeide dekning av forfatteravgift i prosjektmidler. I Forskningsmeldingen 2013 står det at regjeringen vil: »be Forskningsrådet legge inn mulighet for at publiseringsavgiften knyttet til åpen-tilgangspublisering i vitenskapelige tidsskrift aksepteres som end el av ordinære prosjektsøknader.»⁶ Per i dag er ikke ekstern finansiering av forfatteravgift ved åpen publisering

---

⁵ Anbefaling VIII.

⁶ Meld. St. 18, s. 30.

godt nok innarbeidet, og en slik ekskludering vil derfor kunne føre til en skjevfordeling i støtte, så vel som komplisere administrering av tildelinger. Det letteste administrativt er å gi støtte uavhengig av ekstern finansiering, men å påpeke overfor søkere at dette er en mulighet som bør vurderes først.

Forslag:

a) *Det gis støtte til forfatterbetaling uavhengig av ekstern finansiering. Det anbefales imidlertid at eksternt finansierte prosjekter dekker utgiftene til forfatterbetaling der dette er mulig. Dette er noe som bør innarbeides i prosjektsøknaden.*

Eller:

b) *Det gis som utgangspunkt kun støtte til forfatterbetaling der det ikke finnes eksterne prosjektmidler. Eksternt finansierte prosjekter bør vanligvis dekke utgiftene til forfatterbetaling hvis dette er mulig. Dette er noe som bør innarbeides i prosjektsøknaden. Det kan gis unntak hvis det finnes gode argumenter for likevel å gi støtte.*

Gode argumenter i punkt b kan være at det ikke er søkt om dekning av forfatterbetaling på forhånd, og dermed ikke avsatt penger til dette.

5. Type publikasjoner

Det mest vanlige har vært å gi støtte til vitenskapelige artikler. Det er også vitenskapelig artikler som er nevnt i Forskningsmeldingen. Det finnes imidlertid i økende grad andre typer publikasjoner, for eksempel bøker, som tilbyr åpen publisering mot betaling av forfatteravgift. Målet med fondet er å støtte åpen publisering innenfor ulike fagområder. Støtten bør derfor ikke ekskludere vitenskapelige publikasjoner som ikke er artikler.

Forslag:

Støtten er i utgangspunktet ment til dekning av forfatterbetaling av vitenskapelige artikler. Det kan også søkes om støtte til betaling av forfatteravgift av annet vitenskapelig materiale, som for eksempel bøker, konferanseartikler og datasett der det finnes gode løsninger for dette.

6. Kvalitetssikring

Det må stilles krav til kvalitet på tidsskrift og andre publiseringskanaler som kan motta støtte fra fondet.

Forslag:

Publiseringskanal må være på nivå 1 eller 2 hos NSD, eller dokumentert innmeldt.

7. Egenarkivering

Arkivering i institusjonens åpne forskningsarkiv sikrer langtidslagring og synliggjøring av publikasjonene ved institusjonen (UiBs websider).⁷ I tillegg er dette et viktig administrativt

---

⁷ Blant annet Webometrics

redskap for å få oversikt over UiBs åpne publisering. Dette gjelder spesielt for hybridpublisering, der det per i dag ikke finnes muligheter til å få en fullstendig oversikt.

Det er et krav at artikkelen registreres i forskningsdokumentasjonssystemet CRISTin og at den der lastes opp i fulltekst for videre tilgjengeliggjøring og arkivering i UiBs åpne publiseringsarkiv BORA og synliggjøres på UiBs websider. Opplasting gjøres senest ved publiseringstidspunktet.

8. Åpen lisens

Det er et argument at open access skal bety at publikasjonen ikke bare er åpent tilgjengelig for å lese og laste ned til privat bruk, men at den også kan viderebrukes på forskjellige måter. For å oppnå dette må publikasjonen tilgjengeliggjøres med en åpen lisens (for eksempel *Creative Commons*).⁸ Eksempler på typer viderebruk som er viktig for institusjon og forfatter er mulighet til arkivering i et åpent forskningsarkiv og gjenbruke materialet i digitale kompendier og i forelesninger. Utfordringen med å kreve dette er at mange utgivere som tilbyr open access per i dag ikke tilbyr en slik lisens, enten på grunn av manglende kunnskap, eller bevisst. Fordelen med å stille et slikt krav er at det vil gjøre utgivere og forfattere mer bevisste. Ved betaling av et en avgift for å publisere bør det være mulig å sette denne typen krav til utgiver.

Forslag:

- a) *Det er et krav at publikasjonen tilgjengeliggjøres med en åpen lisens.. En slik lisens vil gi mulighet for viderebruk av publikasjonen, for eksempel arkivering i UiBs åpne forskningsarkiv.*

Eller:

- b) *Det anbefales at publikasjonen tilgjengeliggjøres med en åpen lisens. En slik lisens vil gi mulighet for viderebruk av publikasjonen, for eksempel arkivering i UiBs åpne forskningsarkiv.*

9. Søknadsprosess

Forslag:

Det må søkes om støtte på skjema som finnes på Universitetsbibliotekets nettsider (lenke). Det er ingen søknadsfrist. Universitetsbiblioteket behandler søknadene fortløpende. Det vanlige vil være å søke før artikkelen sendes inn til vurdering. Unntaket er de tilfeller der det eksisterer en avtale mellom UB og utgiver som innebærer at behandling og betaling skjer automatisk.

Setningen om unntak innebærer at UB inngår avtale med utgiver om forhåndsbetaling (mest aktuelt for BioMed Central). I så tilfelle må informasjon om hvilke utgivere/tidsskrifter som er unntatt regelen legges ved retningslinjen.

10. Betaling

---

⁸ Creative Commons lisenser:

Utbetaling kan enten skje ved at forfatter legger ut og sender faktura, eller ved at utgiver sender faktura direkte til UB/UiB, avhengig av avtaler og rutiner hos utgivere. Kravet må være at søknaden er godkjent og artikkelen er akseptert for publisering.

Forslag:

Utbetaling skjer etter at søknad er godkjent, artikkelen er akseptert og når UB har mottatt faktura fra utgiver. Ved avtale med utgiver (for eksempel BMC) foregår denne prosessen automatisk.

11. Tidsfrister

Forslag:

Budsjettrammen for åpen publisering ved UiB har i utgangspunktet en prøveperiode på tre år. Dette innebærer at alle søknader må være behandlet innen [dato]. Frist for siste utbetaling årlig vil kunne skje [] for å komme med i det årlige budsjettet.

12. Antall publikasjoner

Skal det være restriksjoner på antall publikasjoner eller beløp som kan motta støtte per forfatter/institutt/enhet? Dette er noe som vil komplisere administrasjon av fondet. Forslaget er at dette ikke blir inkludert i retningslinjene for fondet, og at det heller kan tas opp igjen som en del av evalueringen hvis det viser seg noen forfattere, institutt eller enheter får tildelt en overveldende stor del andel av midlene fra budsjettposten.

13. Frikjøp i ettertid

Støtte vil i all hovedsak gjelde for publikasjoner som er sendt inn og akseptert fra dato for opprettelsen av fondet. Spørsmålet er likevel om fondet kan ha tilbakevirkende kraft ved at eldre publikasjoner kan frikjøpes open access? Dette kan for eksempel være aktuelt hvis en artikkel får stor oppmerksomhet, eller dersom en søknad avslås fordi midlene det året er brukt opp. Vil det da være mulig å søke dekning til den samme artikkelen året etterpå?

Forslag:

- a) *Det er ikke mulig å søke om dekning av tidligere publiserte artikler. Dette kan for eksempel være aktuelt hvis en søknad tidligere er blitt avslått fordi midlene i budsjettposten er blitt brukt opp.*

Eller:

- b) *Det er mulig å søke om dekning av tidligere publiserte artikler. Dette kan for eksempel være aktuelt hvis en søknad tidligere er blitt avslått fordi midlene i budsjettposten er blitt brukt opp.*

14. Retningslinjene

- a) *Retningslinjene vil bli løpende evaluert av Forskningsadministrativ avdeling, Økonomiavdelingen og Universitetsbiblioteket. Årlige evalueringer vil sendes til og godkjennes av Forskningsutvalget.*

- b) Retningslinjene vil kunne endres underveis hvis det viser seg hensiktsmessig i forhold til løpende evalueringer. Dette vil ikke påvirke søknader som er under behandling.*
- c) Avgjørelser kan ikke påklages, men vil dokumenteres i rapporteringen.*
- d) I velbegrunnede tilfeller kan Universitetsbiblioteket innvilge søknader selv om ikke alle krav er oppfylt. Dette gjelder kun hvis det viser seg at retningslinjene slår urimelig ut.*

Vedlegg 1: Open Access publisering ved UiB fra 2005 til 2011

Dokumentet er blitt til i samarbeid med Ingrid Cutler og Hege Folkestad som et ledd i arbeidet med forskningsstøtte. Beregningene er utført av undertegnede. Arbeidet er under utviklingen og presenterer resultatene så langt.

Dokumentet gir en oversikt over antall artikler som er blitt publisert i Open Access (OA) tidsskrifter ved UiB i tidsrommet 2005 til 2011. Resultatene gjengitt her baserer seg på data fra CRISStin og DOAJ (Directory of Open Access Journals).

Omfang av UiBs OA-publisering

I DOAJ var det per 10.12.12 registrert 8460 tidsskrifter. I tidsrommet 2005 til 2011 ble det ved UiB publisert i 271 av disse. Se Appendiks for en liste over OA-tidsskrifter UiB forskere har publisert i, hvor hyppig det publiseres i de enkelte tidsskrift og om det kreves forfatterbetaling.

I tidsrom 2005 til 2011 ble det totalt publisert 12855 «tellende» artikler ved UiB, 1065 av disse i OA-tidsskrifter. Andel OA-publisering har økt fra 4% i 2005 til 12% i 2011.

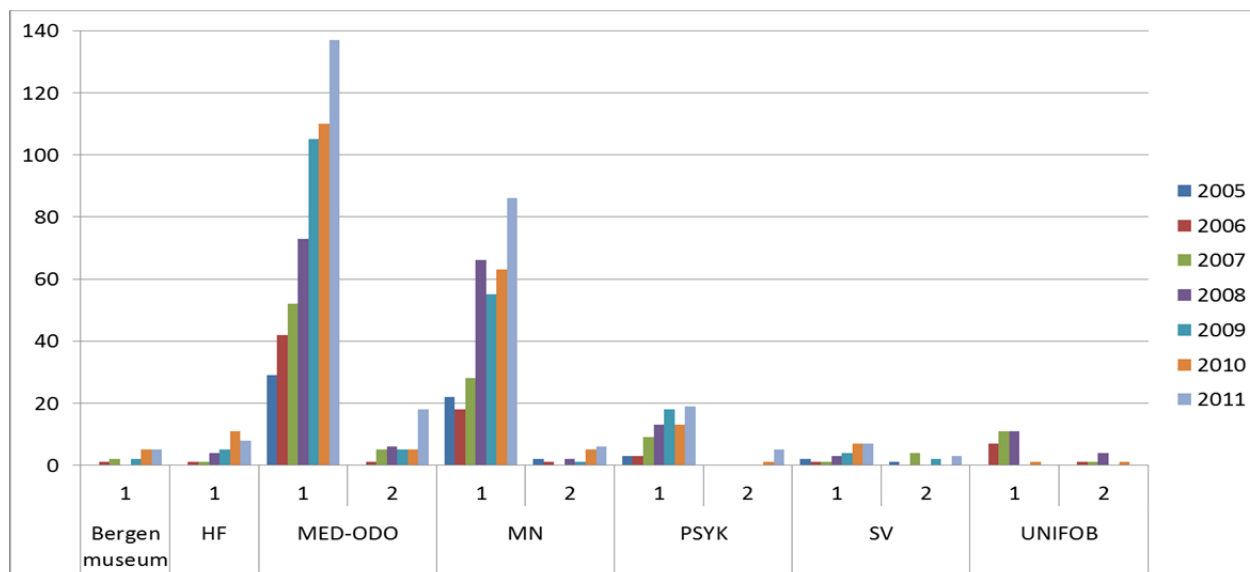
Tabell 1:

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Gjennomsnitt
UiB artikler	1391	1520	1629	1906	2064	1984	2361	12855
UiB oa artikler	56	70	99	160	184	219	277	1065
Andel	4 %	5 %	6 %	8 %	9 %	11 %	12 %	8 %

Fakultetsvis fordeling av OA-publisering

Diagrammet under viser en fakultetsvis fordeling av OA-publisering i tidsrommet 2005 til 2011. Som en ser har Det medisinsk-odontologiske fakultet høyest andel OA-publisering. Diagrammet viser også tidsskriftets kvalitetsnivå (1 eller 2). Få OA-tidsskrifter når opp til nivå 2 i dag. Bergen Museum og Det humanistiske fakultet har ingen OA-tidsskrifter på nivå 2, kun nivå 1. OA-tidsskrifter på nivå 2 er det grunn til å anta vil øke i framtiden ettersom publiseringsmodellen blir mer og mer anerkjent, og ettersom tidsskriftenes gjennomslag og renommé stiger.

Sammenliknet med fakultetets totale artikkelpublisering fordeler seg OA-andelen slik som vist i tabell under. Ren OA-publisering har en tydelig stigende trend på tvers av fakultetene ved UiB.

Det medisinsk-odontologiske fakultet har høyest andel artikler publisert i OA-tidsskrifter. Den har økt jevnlig fra 6% i 2005 til 18% i 2011. Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet har i 2011 en andel på 10% etterfulgt av Det psykologiske fakultet med 9%, og Det samfunnsvitenskapelige fakultet med 8%.

Tabell 2:

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Totalt
Bergen museum	0 %	4 %	6 %	0 %	4 %	9 %	9 %	5 %
HF	0 %	4 %	1 %	3 %	3 %	7 %	4 %	4 %
JUR	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
MED-ODO	6 %	8 %	10 %	12 %	14 %	16 %	18 %	13 %
MN	4 %	3 %	4 %	9 %	7 %	9 %	10 %	7 %
PSYK	2 %	2 %	7 %	7 %	8 %	6 %	9 %	7 %
SV	4 %	1 %	5 %	3 %	6 %	6 %	8 %	5 %
UNIFOB	0 %	8 %	11 %	13 %	0 %	14 %	0 %	10 %
Totalt	4 %	5 %	7 %	9 %	9 %	11 %	12 %	8 %

Størrelse på et fremtidig publiseringsfond

For å beregne totalutgiften i forbindelse med forfatterbetaling har vi fremstilt tidsskrifter i forhold til betalingsmodell. For UiB sin del ble det i 2011 publisert 185 artikler som krever forfatterbetaling (FF). 3 artikler hadde en betinget (Conditional) forfatterbetaling.

Tabell 3:

FF	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Totalt
Conditional		3	1		2		3	9
Information missing		1			1			2
No	29	20	33	49	60	62	89	342
Yes	27	46	65	111	121	157	185	712
Totalt	56	70	99	160	184	219	277	1065

Basert på disse tallene er det mulig å estimere en fremtidig størrelse på et publiseringsfond ved UiB.

Videre arbeid

I tillegg til tallene opplyst i dette notatet kommer OA-publisering i hybridtidsskriftene. Omfanget er det vanskelig å tallfeste. Derimot kan det stipuleres et overslag over mulig hybrid-publisering ved å kartlegge utgivers OA-policy. Arbeidsgruppen jobber med problemstillingen.

Appendiks 1: Artikler i BMC og PLoS

Row Labels	2009	2010	2011	Totalt
BMC Biochemistry	2			2
BMC Bioinformatics	1	2	4	7
BMC Biology	1			1
BMC Cancer	5	5	1	11
BMC Cardiovascular Disorders			1	1
BMC Clinical Pathology	1			1
BMC Ear, Nose and Throat Disorders	1			1
BMC Emergency Medicine		1	1	2
BMC Endocrine Disorders	2	1		3
BMC Evolutionary Biology	2	2	1	5
BMC Family Practice		1	1	2
BMC Gastroenterology	2	2	1	5
BMC Genetics			1	1
BMC Genomics	1	1	2	4
BMC Geriatrics			1	1
BMC Health Services Research	5	5	10	20
BMC Immunology	1	2	1	4
BMC Infectious Diseases	3	3		6
BMC International Health and Human Rights	1			1
BMC Medical Education	1	1		2
BMC Medical Ethics		1	1	2
BMC Medical Genetics	1	2	3	6
BMC Medical Imaging	1			1
BMC Medical Research Methodology			1	1
BMC Medicine	1			1
BMC Microbiology		2	1	3
BMC Molecular Biology	1	2		3
BMC Musculoskeletal Disorders	1	1	3	5
BMC Neurology	2	1	1	4
BMC Neuroscience	1		1	2
BMC Oral Health	3	1	3	7

BMC Pediatrics	1	5	4	10
BMC Pharmacology	1			1
BMC Pregnancy and Childbirth	2	1	3	6
BMC Proceedings	3			3
BMC Psychiatry	1	2	3	6
BMC Public Health	11	5	9	25
BMC Pulmonary Medicine		1	2	3
BMC Research Notes	1	2	1	4
BMC Structural Biology		1	1	2
BMC Urology	1			1
BMC Veterinary Research			1	1
BMC Women's Health		1	1	2
PloS Computational Biology			3	3
PLoS Genetics	2		1	3
PLoS Medicine	1	1	1	3
PLoS ONE	9	12	33	54
Totalt	73	67	102	242

Artikler i Springer Open: 2 artikler i 2009, 1 artikkel i 2010 og ingen artikkel i 2011.

Appendiks 2:

Tabellen viser OA-tidsskrifter (totalt 271) UiB forskere i tidsrommet 2005 til 2011 har publisert i. Den viser også om tidsskriftutgiver krever forfatterbetaling eller ei.

	FF- Conditional	FF- Informati on missing	FF-No	FF-Yes	Tot
PLoS ONE				63	63
BMC Public Health				50	50
Den norske tannlegeforenings tidende			49		49
Acta Orthopaedica			36		36
Norsk Epidemiologi			32		32
Annales Geophysicae				32	32
BMC Health Services Research				30	30
Biogeosciences				25	25
Health and Quality of Life Outcomes				19	19
Journal of Physics, Conference Series			19		19
BMC Cancer				19	19
Scandinavian journal of trauma, resuscitation and emergency medicine			18		18
Tellus. Series A, Dynamic meteorology and oceanography				17	17
BMC Infectious Diseases				15	15
Nucleic Acids Research				15	15
BMC Pediatrics				14	14
Ocean Science				12	12
BMC Bioinformatics				12	12
BMC Psychiatry				12	12
BMC Oral Health				12	12
Climate of the Past				12	12
Norsk Geologisk Tidsskrift			11		11
BMC Musculoskeletal Disorders				9	9
BMC Genomics				9	9
					4

BMC Pregnancy and Childbirth		9	9
Atmospheric Chemistry And Physics		8	8
Nordicom Review		8	8
Leibniz International Proceedings in Informatics		8	8
World Journal of Gastroenterology	7		7
International Breastfeeding Journal		7	7
Polar Research		7	7
Evolutionary Applications		7	7
PLoS Medicine		7	7
Cost Effectiveness and Resource Allocation		7	7
Molecular Cancer		6	6
BMC Medical Education		6	6
International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being		6	6
BMC Evolutionary Biology		6	6
BMC Medical Genetics		6	6
Frontiers in Human Neuroscience		6	6
Behavioral and Brain Functions		6	6
International Journal for Equity in Health		6	6
BMC Gastroenterology		5	5
Neoplasia		5	5
Michael		5	5
BMC Research Notes		5	5
Acta Physica Polonica B		5	5
Fauna Norvegica		5	5
Chinese Science Bulletin		5	5
BMC Pulmonary Medicine		4	4
New Journal of Physics		4	4
Mountain Research and Development Journal		4	4
International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity		4	4
Biota Neotropica		4	4
BMC Neurology		4	4
Autoimmune Diseases		4	4
PloS Computational Biology		4	4
Human Resources for Health		4	4
Virology Journal		4	4
BMC International Health and Human Rights		4	4
BMC Immunology		4	4
Marine Drugs		4	4
PLoS Genetics		4	4
BMC Endocrine Disorders		4	4
Journal of the International AIDS Society		4	4
Judgment and decision making		4	4
Retrovirology		3	3
Acta Didactica Norge - tidsskrift for fagdidaktisk forsknings- og utviklingsarbeid i Norge		3	3
Cerebrospinal Fluid Research		3	3
Lipids in Health and Disease		3	3
Advances in Geosciences		3	3
BMC Microbiology		3	3
BMC Proceedings		3	3
BMC Molecular Biology		3	3
Acta Dermato-Venereologica		3	3
Malaria Journal		3	3
BMC Biochemistry		3	3
Industrial Health		3	3
			5

Radiation Oncology		3	3
Nutrition Journal		3	3
SAHARA-J: Journal of Social Aspects of HIV/AIDS		3	3
BMC Neuroscience		3	3
Scientia Marina	3		3
Phenomenology & Practice	3		3
Data Science Journal	3		3
Early Modern Culture Online	3		3
Annals of Geophysics	2		2
BMC Ear, Nose and Throat Disorders		2	2
Bulletin of the World Health Organization	2		2
Journal of Infection in Developing Countries	2		2
Geoscientific Model Development		2	2
Journal of Integer Sequences	2		2
BMC Urology		2	2
Journal of Northwest Atlantic Fishery Science	2		2
The Open Education Journal		2	2
Cardiovascular Ultrasound		2	2
Zookeys		2	2
Journal of the European Optical Society - Rapid Publications		2	2
BMC Medical Ethics		2	2
Biointerphases		2	2
Proteome Science		2	2
BMC Family Practice		2	2
BMC Women's Health		2	2
Art & Research: A Journal of Ideas, Contexts and Methods	2		2
Suicidologi	2		2
Climate of the Past Discussions		2	2
The Open Ocean Engineering Journal		2	2
BMC Genetics		2	2
Optics Express		2	2
Annales Academiae Scientiarum Fennicae Mathematica	2		2
PLoS biology		2	2
BMC Geriatrics		2	2
BMC Emergency Medicine		2	2
Documenta Mathematica	2		2
Hydrology and Earth System Sciences		2	2
The Open Sleep Journal		2	2
PPAR Research		2	2
Education Inquiry	2		2
BMC Structural Biology		2	2
Environmental Health Perspectives		2	2
Rural and remote health	2		2
Ethiopian Journal of Health Development	2		2
International Journal of General Medicine		2	2
Nordisk tidsskrift for helseforskning	2		2
Seminar.net : Media, technology and lifelong learning	2		2
América Latina Hoy		2	2
International Journal of Speleology	2		2
BMC Pharmacology		2	2
The Open Neuroimaging Journal		2	2
Annals of Family Medicine	2		2
Journal of Biomedicine and Biotechnology		2	2
BMC Cardiovascular Disorders		2	2
Frontiers in Zoology		2	2
Frontiers in Behavioral Neuroscience		1	1
Environmental health		1	1
			6

Nordisk Barnehageforskning	1	1
Utbildning och Demokrati	1	1
Angle orthodontist	1	1
Bijdragen Tot de Taal-, Land- en Volkenkunde	1	1
Natural hazards and earth system sciences		1 1
Advances in Urology		1 1
BMC Clinical Pathology		1 1
Biogeosciences Discussions		1 1
EURE (Santiago. Impresa)	1	1
African Health Sciences	1	1
Stroke Research and Treatment		1 1
Global health action		1 1
Thrombosis Journal		1 1
Haematologica	1	1
New York journal of mathematics	1	1
Health and Human Rights: An International Journal	1	1
Drug Target Insights		1 1
Biomedical engineering online		1 1
Electronic Journal of Differential Equations	1	1
Health Policy and Development	1	1
Etikk i praksis	1	1
Health Research Policy and Systems		1 1
Reproductive Health		1 1
Heliotropia	1	1
Fishery Bulletin	1	1
Biomedical Optics Express		1 1
The Cryosphere		1 1
AIDS research and therapy		1 1
BMC Physiology		1 1
Hydrology and Earth System Sciences Discussions		1 1
Molecular Vision	1	1
Högre Utbildning	1	1
Neotropical Entomology	1	1
ijEDict - International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology	1	1
Nordic Journal of English Studies	1	1
Blood Cancer Journal		1 1
Nordlit	1	1
Information Technologies and International Development	1	1
BMC Nephrology		1 1
INTEGERS	1	1
Oceanography	1	1
BMC Veterinary Research		1 1
Electronic Transactions on Numerical Analysis	1	1
Blood Transfusion	1	1
Ethics in Science and Environmental Politics	1	1
International Journal of Agriculture and Biology		1 1
EURASIP Journal on Wireless Communications and Networking		1 1
BMJ Open	1	1
European Journal of American Studies	1	1
Annual Review of Critical psychology	1	1
Revista Española de Cardiología	1	1
International Journal of Mental Health Systems		1 1
SAMJ South African Medical Journal	1	1
International Journal of Molecular Sciences		1 1
Fluids and Barriers of the CNS		1 1
International Journal of Nanomedicine		1 1
		7

Frontiers in Aging Neuroscience		1	1
Aquatic Invasions	1		1
The Journal for Critical Education Policy Studies	1		1
BMC Biology		1	1
The Open Information Systems Journal		1	1
International Online Journal of Educational Sciences (iojes)	1		1
Frontiers in Physiology		1	1
ISRN Nursing		1	1
Frontiers in Psychiatry		1	1
Issues in educational research	1		1
BMC Biotechnology		1	1
Journal of Arabic and Islamic studies	1		1
Archives of Medical Science		1	1
Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health		1	1
Diagnostic Pathology		1	1
Journal of Cancer Research and Therapeutics	1		1
Nonlinear processes in geophysics		1	1
Journal of caves and karst studies	1		1
Digital Humanities Quarterly	1		1
Journal of Geosciences	1		1
Discrete mathematics and theoretical computer science (Online)	1		1
Journal of Headache and Pain	1		1
Acta Pharmaceutica	1		1
Chinese Medical Journal		1	1
Novoe literaturnoe obozrenie	1		1
BMC Medical Imaging		1	1
Nursing Research and Practice		1	1
Journal of limnology	1		1
Educational Technology & Society	1		1
Journal of Lipid Research	1		1
Open Dentistry Journal		1	1
Journal of machine learning research	1		1
Oslo Studies in Language (OSLa)	1		1
Journal of Networks		1	1
Eludamos - Journal for Computer Game Culture	1		1
BMC Medical Informatics and Decision Making		1	1
Arthropod Systematics & Phylogeny	1		1
Journal of Object Technology	1		1
Andean Geology	1		1
Journal of Occupational Medicine and Toxicology		1	1
Polish Polar Research	1		1
BMC Medical Research Methodology		1	1
Primary Care Respiratory Journal	1		1
Journal of Sports Science and Medicine (JSSM)		1	1
Proyecciones	1		1
Clinical Medicine : Case Reports		1	1
Reconstruction : Studies in Contemporary Culture	1		1
Clinical Medicine : Gastroenterology		1	1
European Journal of Law and Technology	1		1
Journal of the Meteorological Society of Japan		1	1
Revista Virtual de Estudos da Linguagem - ReVEL	1		1
Journal of Translational Medicine		1	1
Advances in Science and Research		1	1
Journal of Trauma Management & Outcomes		1	1
Fennia	1		1
Clinical Practice and Epidemiology in Mental Health		1	1

Scientific Research and Essays				1	1
Korean Journal of Parasitology				1	1
South African Journal of Science			1		1
Lambda Nordica: Tidsskrift om homoseksualitet			1		1
Folklore			1		1
Communications in information literacy			1		1
Tellus. Series B, Chemical and physical meteorology				1	1
Library Philosophy and Practice			1		1
The Electronic Journal of Combinatorics			1		1
Comparative Hepatology				1	1
The Montana Mathematics Enthusiast			1		1
Computational Methods in Applied Mathematics			1		1
The Open Hematology Journal				1	1
Coolabah			1		1
The Open Marine Biology Journal				1	1
Mediterranean Marine Science			1		1
Frontiers in Neuroscience				1	1
BMC Medicine				1	1
Theory and Science			1		1
Microbiological Ecology in Health and Disease				1	1
Transnational Literature			1		1
Mirator			1		1
Current Science			1		1
Webology			1		1
Futhark: International Journal of Runic Studies			1		1
World Journal of Surgical Oncology				1	1
Gastroenterology Insights				1	1
AAEM: Annals of Agricultural and Environmental Medicine			1		1
Gene Regulation and Systems Biology				1	1
Tot		9	2	342	712
					1065

Vedlegg 2: Publisering i hybridtidsskrifter ved UiB

Susanne Mikki , Ingrid Cutler, (Hege Folkestad)

Dokumentet gir en oversikt over antall artikler som teoretisk sett kunne vært blitt open access gjennom utgivers hybridløsning. Datamaterialet er basert på rapporterte NVI-publikasjoner fra 2005 til 2011. Rapportering for 2012 er ikke ferdig enda og er derfor ikke tatt med.

Tabellen viser antall publikasjoner innen de fire store utgivere for årene 2009, 2010 og 2011:

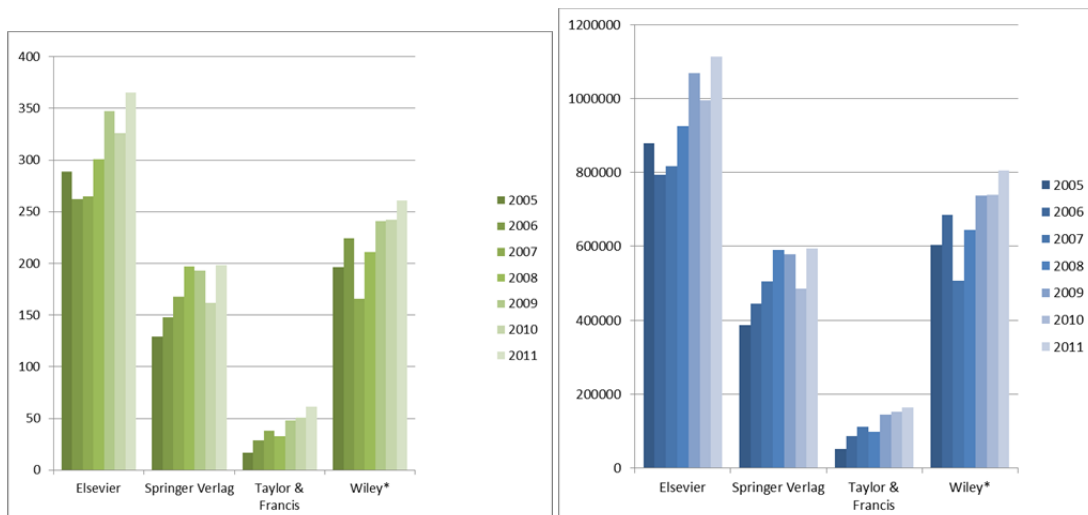
- Elsevier
- Springer Verlag
- Wiley* (Wiley-Blackwell, Blackwell, John Wiley and Sons, Wiley-VCH Verlag Berlin og American Geophysical Union)
- Taylor & Francis (Taylor & Francis og Taylor & Francis (Routledge))

Tabell 1: Mulige hybridartikler hos de fire store

	2009	2010	2011
Elsevier	347 \$ 1 069 040,00	326 \$ 994 000,00	365 \$ 1 113 020,00
Springer Verlag	193 \$ 579 000,00	162 \$ 486 000,00	198 \$ 594 000,00
Taylor & Francis	48 \$ 143 760,00	51 \$ 152 745,00	61 \$ 164 725,00
Wiley*	241 \$ 737 000,00	242 \$ 739 000,00	261 \$ 805 500,00
Sum (store fire)	829 \$ 2 528 800,00	781 \$ 2 371 745,00	885 \$ 2 677 245,00
Mulige hybride artikler totalt	1162	1099	1285

Disse fire store forlagene tar betalt ca 3000 USD for åpen tilgjengeliggjøring. Det jobbes med å kartlegge kostnader ved de andre forlag.

Tallmaterialet er visualisert i diagrammene under. Diagrammene gjengir imidlertid et større tidsspenn (2005, mørk farge til 2011, lys farge). Diagrammet til venstre viser antall artikler publisert ved UiB, diagramm til høyre viser eventuelle kostnader i USD for åpen tilgjengeliggjøring.

Tabellen nedenfor viser andel artikler fra de store fire utgiverne med mindretall og flertall UiB-forfattere. Denne utregningen er gjort for å gi et bilde av hvor stor andel av artiklene som har mest tilhørighet til UiB (flertall). Man kan anta at dette gir et mer korrekt bilde over andel artikler som vil støttes av en budsjettpost for åpen publisering.

Tabell 2: Antall artikler med mindretall og flertall UiB-forfattere

Utgiver	Antall artikler med mindretall UiB-forfattere	US \$	Antall artikler med flertall UiB-forfattere	US \$	Sum artikler	Totalt US \$
Elsevier	219	675 020	146	438 000	365	1 113 020
Springer Verlag	119	357 000	79	237 000	198	594 000
Taylor & Francis	13	32 945	48	131 780	61	164 725
Wiley*	157	486 000	104	319 500	261	805 500
Grand Total	508	1 550 965	377	1 126 280	885	2 677 245

Tallene i tabellen refererer til publikasjoner i 2011.

Tabell 3: UiB-forfatteres hybridpublisering hos Springer 2009-2012.¹

	2009	2010	2011	2012
Total	229	262	270	440
OA	10	28	99	94
%	4 %	11 %	37 %	21 %

UiB-forfattere var i prosjektperioden medforfattere på en større andel artikler open access-artikler enn tidligere.

¹ Kilde: Søk i AuthorMapper på følgende: Institusjon: UiB, Utgiver: Springer (ekskluderer BMC og PLoS), år, og enten alle artikler, eller kun open access-artikler.